

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ మే నెల 18-వ తేది శుక్రవారము

No. 41

సంపుటము ౧౦

ఈ థి రో డ్దా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, అధిక జ్యేష్ఠమాస శుద్ధ తృతియ 3.

సంచిక ౪౧

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

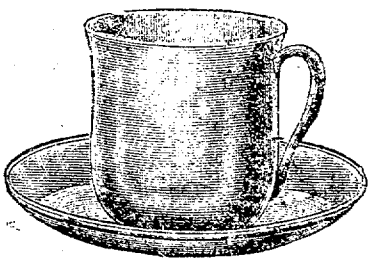
చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండచగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశిబ్బమాదివిగల మాయమందుగాను. సకలమందులవలన మోసముగలుగను. కంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను కలిసివది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 శంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసుతీసుకొని పైకముతిరిగియిచ్చుటను

గూర్చి వివరములు సంకయడ నవసరములేదు. యీ విషయముమాదర్శ ఒక సారితరము చేసినవారి కెల్లరకును, తెలియును.

(5)

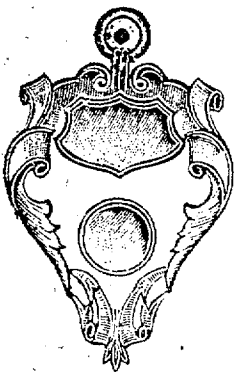
చొక్కపు సీమకెడితో తయారుచేయబడిన వివిధ గిన్నెలు, చిన్న పెద్ద కట్టలు, గరిటెలు, పంచపాత్రములు, లోటాలు, కలరకముల బొప్పలు, అరటి, తామర, బట్టి ఆకులు మొలగునది అమృతమునకు తయారుగానున్నది. ఒకడభాదయచేయుడు.

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి

గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

25 చైనాబజారురోడ్డు మదరాసు.

బహుమతి నొసంగుటకు - మెడలులు - కపలు

కెండి మెడలు 1.5 రూ 8 నంచి 6.0-0

సకలము బంగారు ... 15 ,, 100.0-0

కెండిక్ ... 12 ,, 100.0-0

ఇప్పటి కాలానుసారముగా అందముగ చేయించి - యున్నాము. పలురకములు చేయబడి సిద్ధముగ నున్నది. అనేక ఆఫీసులనుంచి బహుమానపత్రములు వచ్చినవి.

ఒకతూరి మావద్ద తెప్పించి గొనివయెడల మరల వేరేవారివద్ద ఎప్పుడు తెప్పించుటకు ప్రయత్నముచేయుదుము.

యిండియన్ జ్యూయలరీ మార్పు నగర్ వేట, బెంగుళూరి సిటీ.

శుద్ధ స్వదేశి బెంగుళూరు మేలు పట్టుచీరలు

చిలకపచ్చ, పసుపుపచ్చ, కంఠమండు, మేళువర్ణము, ఎలుపు, రోజా, ఆకాశిర్ణము, ఆరంజి, కాఫీరంగు, పసుపురంగు మొదలగు రంగులలో సాదా పట్టుచీరలును, సరిగ చేసిన పట్టుచీరలును మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి. చిన్న చొర్రెనను, పెద్దది అయినను మిక్కిలి జాగ్రత్తగా తీయబడినవి. స్పష్టతనచో వాపసు తీసుకొని వైకము యిచ్చెదము. చాయన, శ్రేష్ఠము గ్యారంటీ యివ్వబడును. ఒకసారి మాతో చేయు చేసినచిన మా నమ్మకము మీకు తెలియును.

మాకం సుబ్బరాయశెట్టి అందుబ్రదర్సు,

పట్టుజవిలి వర్తకులు, చౌక్, బెంగుళూరు సిటీ.

వెలువడినది!

(కొత్తచరిత్రనాటకము!!)

బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారాళివాజి

అను నాటకము వెలరు 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవగును.

పాలసుగంధిలేవ్యాము

ఇది రక్తికృద్ధి. శ్రేష్ఠమయినది సవామీచాములు, మేనా, పొడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీర్ణనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బీల చాలును.

20 రూ॥ డబ్బీ 1.4-0 ఏ పి. 0.8-0

కూమ్మండలేవ్యాము.

ఆకువ్లము, నిక్కాక, కాళ్ళుతీర, మలబద్దము, కడుపునొప్పి, మొదలగు వాటిని హరించును.

20 రూ॥ డబ్బీ రు 1.4-0 2 డ॥ ఏ పి. 0.8-0.

పి. శి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(3851-4)

వెంకటేశ్వరస్వామిశెట్టి.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోగ్యైష్ట్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరజీ,

(3158)

27, చిన్నబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియ

అపకరణమునకు దోహదము కల్గినది. పిరియోడ్లో వదిలేడి ఎలుపు, కలుపు, కచ్చు, అను మూల విధముల ఆ రోగమును పి. శి. ఖాటలలో మున్నును. శ్రీలంకానాథ స్వామిలకు మాడ ఇది కావలెను. (1251) డబ్బీ 1 కి రూ 2.4-0

గంధర్వ ఫార్మసి, రాయవరం(గోదావరి జిల్లా).

భోజనము - నిద్ర

ఎడిసనుగారి క్రొత్తపద్ధతి

అమెరికా దేశము దగ్గు ఎడిసనుగారు విద్యుత్కాంతి (ఎలక్ట్రిక్ లైటు), తలివార్త (వైర్లెస్ టెలిగ్రఫీ), పోస్టోగ్రాఫు, మున్నగు నవ్యుత్తముల సన్నిహితము చేసివేటిరి. అమెరికా దేశమున న్యూజెర్సీనగరమున మెనులో పార్కు నందు వారి భార్య శ్రీమాలయ మున్నది. ఆంధ్ర రాత్రిబగళ్లు విరామము లేకుండ నెప్పుడును పనిచేయుచుండురు. ఆమెనకపుడు వయసు 76 ఏండ్లు. ఆమెన దినమునకు నాలుగుగంటల సేపుమాత్రమే నిద్ర పోవును. అంతకంటె మెచ్చుగా ఎన్నడును నిద్రపోలేదు. ఆ వారనిద్రావిషయములం దాతడు కడుసలక్ష్యముగా నుండును. అతని గృహమునకు కడుచేరువగానే పరిశ్రమాలయమున్నది. అందు చాలమంది ప్రజలును పనిచేయుదురు. పనిచేయుచుండురు. తన భర్త భోజనము పట్ల శ్రద్ధబూనినదను సంకతి గ్రహించి అతనిభార్య సకాలమునకు భోజనమును పరిశ్రమాలయమునకు పంపుచుండునగాని అతడు దానిని మరచిపోవుచుండును. సహ యోధ్యాగ్రులు తరుచు భాషకముచేయుచుండురు. ఏలనగా ఎడి సనుగారు ఓరిగోఫనులో నేతాగ్రతతో పనిచేయుచు ఆకలిచే యెరుగుండకండును. నిద్ర విషయమున శాతనిభార్య ఎట్టి నియమమును ఏర్పరచుటలేదు. మంచి ఆరోగ్యముగల పనిపిల్లలెట్లు ఆదిమంచి నిద్రపోవుదురో అటులే అతడు నిద్ర పోవును మరల నటులే ఖులాసాగా నిద్రలేచును. అతడు కడు స్వల్పకాలముమాత్రమే నిద్రించును. దీనిని బట్టి చూడ జానామా వ్యవసరముగ దీర్ఘ కాలము నిద్ర క్రింద గృహముచున్న ఖుల తోచుచున్నది.

నిద్ర కేరలము. అలవాటు. అది దురభ్యాసమని చూడ చెప్ప నవచ్చును. అని ఎడిసనుగారి సహాయోధ్యులలో కలుపుకొని పోయియు తమ స్వానుభవమును తెలిపిరి. వీరు సామాన్యులుగారు. అఖండ ప్రకృతిశాస్త్ర పాండిత్యము గల గొప్ప ఓరిగోఫనులు. వీరు దీర్ఘ కాలము నిద్రించుట కలవాటుపడియుండుటచే మొదట ఎడిసనుగారియొద్ద పని ప్రారంభించినపుడు వీరికి చాలకష్టము గానుండెను. వారికి అలసట అధికముగానుండెను. మనస్సు తుడుగుగా నుండెను. నిద్ర రాకుండ చేయుట వారికి చాల కష్టముగా నుండెను. క్రమక్రమముగా ఎడిసనుగారి సహవాసమునలనను ప్రోత్సాహము కలనను వారికి దీర్ఘ కాలపు నిద్ర అలవాటు తొలగిపోయింది. వారెట్లు స్వల్పకాలము నిద్రపోవు చుండుటకలన వారి శరీరారోగ్యము నకు గాని మనశ్శాంతికిగాని ఎట్టిభంగమును కలుగలేదు. ఓరిగోఫా మరింత ఆరోగ్యమును ఉత్సాహమును కనబడిన. వారిలో నందరను ఎడిసనుగారి వలె నాలుగుగంటల నిద్ర తోనే తనివికొందుకైరి బడయలేదు. కొందరు దీర్ఘ కాలము పనిచేసి దీర్ఘ కాలము గాధనిద్ర పోవుచుండురు. కాని ప్రకృతి శాస్త్ర ఓరిగోఫనులు మాత్రము ఎడిసనుగారివలె నాలుగుగంటల నిద్రపోయెదరు.

ఇదిమంచిదా చెడ్డదా అనువిషయమును మనము తెలుప జాలము. ఏలనగా నిద్ర విషయమున నెరకును శ్రద్ధగా పరి శోధన చేసియుండలేదు. 4 గంటలు చాలాకాలేక 6 గంటలును 8 గంటలును నిద్రపోతె? ఏది మెచ్చు ఏదికష్టమ? అను విషయమున నిర్ధారణగా చెప్పజాలినవా రెవరునులేరు. దీర్ఘ కాలపు నిద్ర దురభ్యాసమే కాకమృదుగాని తనివీడము నుండియు మనము వానికి కలులమైనందున నిపుడు దానిని విడుదల జాలవచ్చును. నిద్రాదేశత మకలవై నైక్కి తాండవము చేయు చున్నది. మనస్సుకు తెండు చేతులతోను (చాయ నవచ్చును. శతపనిని చేయవచ్చును, గాని సాధారణముగా నంద రును ఎడమచేతిని మీదుకట్టి కుడిచేతితో మాత్రమే పనిచేయు చుండు. ఇదియు నొక చెడుఅలవాటే. కావుననే అననరము కలిగి నపుడు ఎడమచేయి వుపరింకలాలక పోవుచున్నది. అటులే నిద్రనూడ నొక దురభ్యాసమైనందును. ఎడిసనుగారును వారి సహచరులను 4 గంటలు మాత్రమే నిద్రపోవుచున్నను వారి కట్టి శారీరక మానసిక కష్టమును కలుగలేదు. మైగా మేలే కలిగినదని వారు చెప్పుచుండుటచే దీర్ఘ కాలపు నిద్ర దుర భ్యాసమే అని యూహించుటచే కచ్చుచున్నదని ఓర్. ఏ. మారి నులోగారు వాదించుచుండి మార్పింగు పోస్టు పత్రికకు వ్రాసిరి. (మదరాసు మెయిలు.)

రత్న చికిత్స

డాక్టరు కే. యస్. కేసరిగారు

హిందూదేశముల రత్నముల మహిమను చిరకాలము నుండి గ్రహించి అభిరణములుగను, బొవధములుగను వాడు కొనుచున్నారు. ఆయుర్వేద, యూనాని మొదలగు దేశీయ వైద్యయోగములయందు పలుమారు నవరత్నములు కలియుచు న్నవి రత్నాభిరణములకల్ల మనుజునికి ఆరోగ్యభాగ్యము కలుగుటయే కాక ధనసంపద సంతానసంపద, జననిశీకరణము, రాజప్రాజనము మొదలగునవి కలుగును. వటియు భూతప్రేత సిపాదాది దుష్టప్రాణములు మనుజునిచేత చేరరానివి కూడ చెప్పుచున్నారు.

హిందువులకు నుండు ఈ గాధనమ్మకము పాశ్చాత్యులకు కూడయున్నట్లు తాదిగన వ్రాసినవ్యాసముకలన తెలియగలదు.

అమెరికాదేశపు బొవధ సంస్కరణ శాస్త్రజ్ఞుల సంఘ సమావేశ సందర్భమున హెన్రి సి. డెమ్మింగ్ దొరగారు రత్నముల మహిమను గురించి యిట్లుపాగడిరి

చాలకాలమునుండి రత్న చికిత్సలన అనేక వ్యాధులు నివారింపబడుచున్నవి. బొవధములకల్ల నే గాక రత్నములకల్లనూడ శరీరమానసిక వ్యాధులు మాన్పగును. రత్నాభిచిర అభిరణములను ధరించి మాత్రముకనే అనేక వ్యాధులు అంటరావు. ఒకవై ద్యుడు కొన్ని రత్నములను నిధ్యముగ తనవద్ద నుంచుకొని రేల నొప్పికచ్చినవారికి ఇంద్రనీలమును మూచ్చవ్యాధిలన బాధపడుచుండెడివారికి కచ్చుమణిరి కొంత బాదుగకు యచ్చినచో వారు ఆరత్నములయొక్క మహిమ నెరిగి తగువెలకు విక్రయమును తీసికొందురు. వ్యాధినివారణమునకై ధనవ్యయమునకు వెరుచువాడెవడు? ఇట్లుచేయుచో శ్రేయమున వైద్యునికి చాల ధనము గావలసియుండును. కాని త్వరలో దానిలాభమునకు భవింకగలదు.

రత్నముల మహిమను గూర్చి అనేక జాతివారలకు అనేక విధములగు నమ్మకములు కలవు. వజ్రము దేహముపై నున్నచో విడిచి విడిచి కచ్చుడు జ్వరము నిలిచిపోవును. పువ్వురాగమున పొడిచేసి తాగితే తీసికొనినచో ఉశ్మాదము నివారణమగును. తానిని దేహముపై ధరించినను ఈగుణము కలదు. కచ్చుమణి రేలపోట్లను భయంకరమగు స్వల్పములను మాన్పి మార్ప మొదలగు వ్యాధుల నాపగలదు. ఇంద్రనీలము తువొప్పలను మాన్పి ను రాపాదురభ్యాసమును నివారించును కత్తెల శ్రేత్రవ్యాధులను మాన్పగలదు. పద్మరాగమును ద్రవరూపముగ తాగిచ్చినచో రేలకొప్పి నశించును. సులిమానురాయి రక్త శాశములగులయొక రత్నము. భూత ప్రేత సిపాదాది దుష్ట ప్రాణములను, దుస్వప్నముల నడంచును. దీనిని పొడిచేసి యుపయోగించినచో పండ్లవోప్పికి వజ్రాయుధము, కంపునీలము దగ్గుల అండకృద్ధి మాన్పను. దీనిని కాడి యుపులును ద్రవమున కలిపి తీసుకొనిన చనివ్యాధులము లన్నియు మాముచువును. నాగరత్నమును దేహమున ధరించినచో కర్మవృత్తికవిషములను నశింపజేయును.

సూర్యకాంతమణికి. (నం:-ఆదిత్యకేల.) వదార్థములను దిహించుకై కలదు. అనగ ఎండిన కొయ్యమీద యీ మణి ద్వార సూర్యకిరణములను ప్రసరింపజేసిన కొయ్య కాళి భగ్గున మండును.

పూగ్యకాలపు గ్రీకుదేశపు దేశలకు బలుమందిచ్చు నపుడు ఈ సూర్యకాంతమణిచే కల్పబడినవి. శ్రేష్ఠతమములని నమ్ముచుండిరి

కన్నాభిచితులయిన రత్నల (తాయెత్తు) కలన మనుజులకు ఆరోగ్యభాగ్యము, ధనసంపద, గౌరవము, అస్తివ్యయ, సౌందర్యము శ్రీ పురుషుల నశీకరణము మొదలగునవి కలుగ గలవని గాధనమ్మకము. ఇందుకల్లనే పూర్వము రత్నములను నర్వదా ధరించుచుండిరి.

1768 సంవత్సరమున ఒక శాస్త్రవేత్త రత్నములను తేనెలోంచుచిన వాటివంటినహాషకాళము, ప్రభావము తెట్టింపగ ననియు అందుకలన గృహమునం దుండువారందరకు బాధుకృతము తోను, అత్యంత సంకోచముతోను, ఆరోగ్యముతోను నరుగు రనియు భార్యాభర్తలజను రాగమరికొంచుచు ననియు, నేరకులందరకు భృత్యానుభృత్యులై నేవించు చుండు రనియు సర్వాభిప్రాయము సిద్ధించు పనియు వ్రాసిరి.

వజ్రము మిగుల వెలగలిగిన రాజులకల్లము. పూర్వపు గ్రీకులు నితరదేశీయులకు వజ్రములను రత్నమధములగు నుపయో

గించుచుండిరి. ఇప్పటికిని వారికి గల గాధనమ్మకము తొలగలేదు. ఉశ్మాదమునకుడి వ్యాధులను నిర్మి క్షయంధనమన్నినమ్ముచుండిరి. సామాన్యపు గ్లాసు పెంకుతో కూడ వజ్రమును కలిపి కంటి ఆద్యములను తయారుచేసిచో నేతకచ్చి యెనిమిది కెట్లు మెచ్చును. విద్యుచ్చక్తి కుజముగుండ పారబాలదు.

మరకతము మిగుల నుంగళకరమయిన మణి దీనివభావమును దిక్కుకాంతిని గ్రీకులు ప్లీని మొదలగువారలూ వేనోళ్ల పాగడిరి. స్వచ్ఛమైన మరకతమణిని స్వర్ణము మాచినచో గాని కన్నులు పోవుననియు మణియుండు స్థలముచుట్టు పచ్చని పూసించుననియు నమ్మకము. మరకతమును నీటిలోగలిపి త్రాగి కచ్చు మొదలగు చర్మవ్యాధులు నశించును. గరుడపచ్చ నీటితో యీజాతిలో చేరినవి.

విమలకమణిమహత్వమును గురించి పలువురు పలువిధములగ కలుకుచున్నారు. ఒక గ్రీకు కవిత్యుడు మద్దులుగారు చిన్నపాటికిని ఈ రత్నమునకును సరిపోల్చిరి. ఇయ్యది యింగ్లాడు రాజకుటుంబములోను ఇకరి ప్రభువుల కంకణములలోను ముఖ్యముగ ధరింపబడుచుండె. కాని కొన్ని దినములకు పిమ్మట విమలకమణి దురదృష్టవేళకు మని పరిత్యజింపబడుచుండెను.

వైద్యులము పిల్లికన్నకలె నుండును. ఇతర రత్నముల వలె కాంతి లేకపోయినను ప్రభావమున నెనకబడలేదు. రమ్య దేశమున దీని ప్రభావమును విశేషముగ పొగడుచుండిరి.

మాణిక్యము అన్ని రత్నములకంటె శ్రేష్ఠమయినది. వెల గలరత్నము గనుక జనులు విశేషముగ వాడుటలేదు. కొండకు కొన్ని రత్నములను యిండ్లు గట్టునపుడు శంకుస్థాపనలో పెట్టుచుండిరి. తమ గృహములు ఆశుభములను పొందక సర్వసంపదలకు నెలవై విలసిల్లవలయునని వారి యాషిక్తము.

ఇంద్రనీలము ఆకర్షణ యంత్రముగను, దివ్యానధముగను సర్వాభిప్రయప్రదాయని యగు కామధేవుగ నమ్ముచుండిరి. గ్రీకులు అప్పోలో తేవుని ఆరాధించినపుడు మాఖ్యముగ ఈ రత్నములను సమర్పించుచుండిరి.

నక్షత్రకణిని పూర్వము వశిరణ యంత్రముగను, అంగు శాస్త్రధర్మముగను ధరించుచుండిరి. సూర్యకిరణములకలన దీని యందు నిప్పు పుట్టును. పాంధజనలకు మణు తెంత ప్రియమో గ్రీకుపురాణములోని హెలెన్ యొక్క కథలన, నెరుంగనగును.

పచ్చమణులు వైగా దేశములోను, అమెరికాదేశములోను విశేషముగ వాడుబడుచున్నవి. వీటిలన హృద్రోగములు మాఖరోగములు నివర్తించును. పచ్చమణులలోశ్శెల్ల శ్రేష్ఠమైనది. మరకతమణి. ఇది రసవదతాస్త్రవేత్తలకు ప్రియమైనది.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజము,

బెజవాడలో

శ్రీ మారుతీ మోతే వాల్మీకి

19-5-23 తేదీ రాత్రి

శాకుంతల నాటకము

ప్రదర్శించెదరు.

కెట్లు:- 2, 1-8-0, 0-8-0, 0-4-0.

యడజ్జి మార్యనారాయణరావు, మేనేజరు.

రామచంద్రవీతములు

వేటంటు

సూక్ష్మమైన యితర రకముల

వీతముల వివరములకు వ్రాయును.

BEST & Co. Ltd.

Post Box No. 63, Madras.

క్రిశేషులైన ముత్తరాజు సుబ్బరావు పంతులవారి

ప్రణామము

నెల్లూరు ఆంధ్రసభవారు

19-5-23 తేదీ శనివారము రాత్రి

రజితకన ప్రదర్శింతురు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

అసాధారణసభ

యస్. యల్. బి. యల్. పరిశీలన మరల జరుగవు

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు సేనాని అసాధారణ సమావేశము, యస్. యల్. బి. యల్. పరిశీలన విషయముపై నిందితలు నిర్ధారణనుగూర్చి చర్చించుటకు నిన్న సాయంత్రము 8 గంటలకు చెన్నపురి లోని యస్. యల్. బి. యల్. పరిశీలన అధ్యక్షత వహించిరి. దాదాపు 42 మంది సేనాని సభ్యులు సభ నలంకరించిరి.

సభ్యులూరిగారి తీర్మానము

యస్. సభ్యులూరిగారు యస్. యల్. బి. యల్. పరిశీలన 1928 జూలై 25 తేదీ సోమవారము మొదలుపెట్టి జరుపుకొంటున్న 1928 ఏప్రిల్ 16 తేదీ మొదలుపెట్టబడిన ఆపరేషన్ పర్వతలను మరల దరఖాస్తు కట్టకుండా కాగితం నిరామన్న గువాని ఖర్చుకొండ రి రూపాయలు కట్టవలెననియు, ఆదజ్ఞను నిందితలు నిర్ణయించిన తేదీకి కట్టవచ్చుననియు సేనానిసభ నిందితలకు తెలియజేయు తీర్మానమును సభ్యులు ఆమోదించిరి.

తీర్మానము నుపసాదించుచు, యాయసాధారణ సభ జరుపవలెని విజ్ఞప్తిపంపినవారలకు నిందితలను అభివేషము చేయుట యుద్దేశముగాదని తెలిపిరి. ఇట్టివిషయములో రెండు విధముల భావముల గల్గియుండుట సాధ్యము. ఆయనయొక సహాధ్యాయులును, గల్గియున్న భావమే మంచిదని సభ్యులం గీకరించుటలు చేయవలెనని ఆయన కోరెను. ప్రశ్నలు యెట్లు ప్రశ్నలతో తెలియుటయేతరు. పరిశీలన జరుగవలెనని ప్రశ్నలతో తెలియవలెననియు, యిది ప్రతిపక్షముల కారకులైనను, అను ప్రశ్నలకు జవాబులేదు. ఎన్నియోకదా వ్యాపించెను. కాని సన్నిహితీని గమనించుట యుక్తము గాదు. ఇంతియగాక యీ ప్రశ్నలు ప్రతిపక్షముల నిందితల కన్నకు వెలిసిన పరిశీలన జరుగుటకుండు కొన్ని వారములు కోరెను. ముందు తెలిసిన పరిశీలన జరుగవలెనని సామెతలు వినెను. ఈ సేనాని సేనాని వారికి తెలియుట లేదు. చాలమంది విద్యార్థులకు పరిశీలన రాకముండే ప్రశ్నలు వెలిసియుండెనని ఆయన ఒప్పుకొనును. కావున మొన్న జరిగిన పరిశీలన రద్దు చేయుట ను గూర్చి తేదాభిప్రాయ మెట్టిదియు లేదు. కాని మరల పరిశీలన జరుగవలెనని, ఫీజు తిరిగి యిచ్చబడవలెనని, మరల దరఖాస్తు డబ్బులిచ్చి పరిశీలన రావలెననియు నిందితలు తీర్మానించెను. ఇట్లు శీతములు వ్యాధిమూలము యింకావలెనని గానెను. సేనాని సేనానికి కలెక్షన్ నొసగవచ్చునని యితరుల నెట్లు? ఇంతియగాక సేనాని సేనాని కనుగొనవలెను. కొంత రు విద్యార్థులైన సునిరపరాధులందఱయను. విద్యార్థులైతే పరిశోధకులకు సంపాదించి వారిచర్య నిందితలను నిందితలు అట్టివారలను శీతము చేయును. కాని వారికో మాధిక తెలియుటెట్లు! విద్యార్థులందఱను యేదోవిధముగ శీతముచేసెనని యీ తీర్మానము ఇతరులను అయిన జెప్పెను. విద్యార్థులు మరల యింకొక పరిశీలన బాధ పడుటయు, రైలు ఖర్చులకు 30, 35 రూపాయలు చెల్లించుటయు తగులును. ప్రశ్నలు ప్రతిపక్షముల విశ్వవిద్యాలయాధికారులు గూడకొంత రకు దాఖలు. వారుకొంచెము బాగైతగన్నువో యెట్లు జరిగియుండవలెను. మద్రాసు ప్రభుత్వము యెన్నియో కెంటర్లలో చేరుకొని విద్యార్థులను పరిశీలించుచుండెను. ప్రశ్నలెప్పుడును ప్రతిపక్షముల యూనివర్సిటీ పరిశీలన గూడ 15 రుండ్లనుండియు ప్రశ్నలెప్పుడును ప్రతిపక్షముల 1908లో మొట్టమొదటను పరిశీలన ప్రశ్నలు వెలిసెను. ఈ నిశ్చయము పెరుగుచున్నది తలచుట తప్పు. అప్పుడు మరల దరఖాస్తులు లేకుండా పరిశీలన సలబుట నిందితలు తీర్మానించెను. 12 నెలలకు విద్యార్థులను మరల పరిశీలనకు సాధ్యమైనపుడు యేకొలది వందలమంది మాటయేమి కష్టముండును? ఖర్చులు విద్యార్థుల భరించుటలు తీర్మానమునకుండుండెను. చివరకు ముగించుచు మండలి విద్యార్థులకు వ్యయపరిమేదన గలగజేయవలెననియు, కొందఱైనను నిరపరాధులు గలరనియు, విశ్వవిద్యాలయము నిర్ణయమునకును బాపవలెననియు చెప్పుచు తీర్మానము నుపసాదించిరి.

పి. నులకాబాబు అయ్యగారు తీర్మానమును సామకములపరచిరి.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు

ఈ సమయమున సి. ఆర్. రెడ్డిగారు రెవరెండు దాఖలు ఇ. యం. మెన్షియంగారికి నూతన విశ్వవిద్యాలయమునకు మొదటి ఛాన్సలరు పనియొనరుటకు సేనాని పత్రమున అభినందనలు తెల్పుచు విజయమును గోరిరి. (పార్లమెంటు) ప్రొ. వై. న్. ఛాన్సలరుడైన సదానాథుడు వెల్పుటకు, యీ తీర్మానమును తిరస్కరించి ఆయన భారము తగ్గించుటయని వాదనావించిరి. విశ్వవిద్యాలయమునకు కష్టము లేకుండా చేయవలెనని. ఇట్టి పరిస్థితులలో అందరను కలిపి శీతముచేయు యుక్తము అను విషయముపై అంతయు సాధారణది యున్నది. ప్రపంచ మన్నతరున సామాజిక శిక్షణను తప్పించుటకు సాధ్యముగాదు. ప్రభుత్వము వారు గుంటూరు జిల్లాలో నొకచోట నెక్కడో అధిక పోతీ గుడ కను నుంచిరి. ఇతరులందఱును భరించుచుండిరి. విశ్వవిద్యాలయములో సామాజికభావమును బలపరచు కొరబడెను. సామాజిక బాధ్యతను విద్యార్థులకు గుర్తింపవలెననియు. చాలమంది విద్యార్థులు ప్రశ్నలను దొంగతనముగ వెలిసికొనిరి. వారు కాన్వోకేషనుకు వెళ్లిన గ్రామ్యులెట్లు వాటిలనుజేయుట యంతయు సిగ్గుకావలెనని. అందరిని గలిపి శీతముచేయవలెనని సేనానిలను మాత్రము శీతముచేయవలెనని పోలీసులను సి. వి. డి. ను విద్యార్థుల వైకి పంపవలెననియు. విద్యార్థులు యీశిక్షను తప్పించుకో సహించవలెను. నిందితలు చేసిన యీ శిక్షణకార్యమును సేనాని ప్రశ్నించుటకు విలువలేదు.

మరల పరిశీలన చేయుటకు, యింకొక రెండు పరిశీలనలను నియు, యింకొకటి పెట్టిన రిజిస్ట్రారుకు పని యెక్కువగుననియు, అది అసాధ్యమని ఆయన జెప్పెను. 19.8 లో కెంటు పరిశీలన పద్ధతులు లేవు. నిందితలు చేసిన పని వ్యాధిమూలకే యున్నదని జెప్పచు ఆయన తీర్మానమును తిరస్కరించెను. తీర్మానమును రెండుగ విభజించి ఒకభాగము జూలైలో పరిశీలనకు సంబంధించినదిను, రెండవది దరఖాస్తులకు సంబంధించినది గను చేయవలెనని ఆయన సూచించెను. ఈసూచన ఆంగీకరింపబడెను.

డాక్టరు హాజరై

ఈ విషయములో చాలమంది విద్యార్థులు నిరపరాధులు గలరనియు పరిశీలన వెళ్లినవారిలో తిరువనంతపురంవారును, మద్రాసువారును, ప్రైవేటువారును గలరనియు, అందరను ఒకే విధముగ శీతించుట అన్యాయమనియు డాక్టరు హాజరై గారు చెప్పిరి.

డి. బి. మో. రామచంద్రారావు పంతులు

రెడ్డిగారి యభిప్రాయము నిందితలు అభిప్రాయ మంతటిదిగ నుండెననియు, పోలీసు పద్ధతుల సేవగించురెడ్డిగారు వారిని కాంతి ప్రభుత్వములలో వ్యాధిమూల పురస్కరించుట చిత్రముగ నుండెననియు, యెవరు యీ ప్రశ్నలను ప్రతిపక్షములతో తెలియజేయు విద్యార్థులందఱును శీతించుట యుక్తముగాదనియు, డి. బి. మో. రామచంద్రారావు పంతులుగారు తెలిపిరి.

సర్. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు

అంతట వై. సుభాస్చలగారు ఆలలకు వెళ్లగా కొంత సేపు ఆర్. జి. గ్రీవుగారు అప్రాసము నలంకరించిరి. నిందితలు యీ శిక్షణకు గడంగుటకు ముందు వారికి తెలిసిన విషయముల జాతన జెప్పెను. పరిశీలనకు 7, 8 రోజులకు జరుగుననగా రిజిస్ట్రారుకు నిందితలు సభ్యుల నొక్కరి కద్దరుండి యొకలేఖ వచ్చెను. అందు ప్రశ్నలపత్రములన్నియును ప్రతిపక్షములకు వందల వ్యాపించినటులు వెలుపలెను. అతేఖను రిజిస్ట్రారు వెంటనే వై. సుభాస్చలకు పంపెను. దానిపై ఆయనగారి రిజిస్ట్రారు గాని యేమియు చేయవలెననెను. ఈవందలము నిజమేమో తెలిసికొనుటకు గాను పోలీసు వారిని విచారంపగా అది వట్టివందలయనియు, మూల మెక్కడ నో తెలియుటలేదనియు తెలుపబడెను. ఇది పరిశీలనకు సంబంధించినది జరుగుననగా జరిగెను. కావున పరిశీలన జరుపవలెను. పరిశీలన మొదటిరోజున, ఒక పేషంటు నొక ప్రశ్న వచ్చినటులు తెలియుచున్నది ఆయన మిరులొకరు ఒకేక్షణమునకే జెప్పెను. ఆ ప్రశ్న వచ్చేసేమో చూడుమని ఆయన రిజిస్ట్రారునుగోరెను. ఆ ప్రశ్న యుండియే తీరెను. ఇది సామాన్యముకాదని మరల సి. వి. డి. విచారణ జెట్టుజెను. అసాధారణమో ముఖాటికాదామో డాక్టరు స్వామినాథక రిజిస్ట్రారుకు పేషెన్సును తెలియజెప్పెను.

ఫీఫ్ ఎగ్జామినరు క్లాసులోనుండగా పేషెన్సు విద్యార్థులు వ్రాసికొంటుల విశదమాయెను. పరిశీలన రెన్సెయింగును నిర్ణయముగ గుండలేదు. ఫీఫ్ ఎగ్జామినరు వెట్టి ప్రశ్నలు చేసి,

సీటునిచ్చి, ప్రశ్నలు వ్రాసికొని, మరల సీటు చేయునంతటి సూచనలు జరిగెను. పరిశీలన ముందు నూటికి 75 మందికి, పరిశీలనలో 30 మందికి ప్రశ్నలు వెలిసెనని ఒక విద్యార్థి ఆయనకు జెప్పెను. పేషెన్సు ప్రైవేటుయించి తిరువనంతపురమునకు పంపబడెనట. అందరిని శీతించుటకుగూర్చి చాలవెట్టుబడెను. సేనాని సేనాని కనుగొనటకు వారు ప్రయత్నించుచుండిరి. పేషెన్సు అప్పుడు పంపుటకు ముందు అసగా పరిశీలనకు ముందు నాలుగు రోజు మాసములకొండ కావలెనని జెను. అప్పు ఇందియాలో గూడజరుగలేదు. పరిశీలన దిగ్గరకు వచ్చుటచేతన, చిల్లరగా అమ్మి డబ్బు వచ్చుటకాకములే పోవుట కట్టెను, విద్యార్థులు అందరకును తెలియుటలు చేసిరి. వారు పిల్లవాళ్లుగాను. విశ్వవిద్యాలయపు గ్రామ్యులెట్లు ఎన్నియోకదా వ్యాధిమూల గుర్తించు గొరకు ప్రద మ గు వృత్తికి వారు ప్రయత్నించుచుండిరి. మద్రాసులో ఒకేక్షణ గొప్పపేరు గలదు. ఈవిషయమును అధికారులకు వెల్పుట విద్యార్థుల భర్తమై యుండెను. అట్లు చేసియుండిన యెవల పరిశీలన జరుపకుండా వెంటనే మరల పరిశీలన జరిపియుండెదవాచే. ఆయన పరిశీలనల నిందితల విలచి ప్రొ. వై. న్. సుభాస్చలగారు కోరియుండెదవాచే. వై. సుభాస్చల పేషెన్సు పరిశీలన జరిగియుండెదని. స్వరాజ్య ప్రతిక రిపోర్టుకొకరి కాపేషెన్సులిచ్చెను. కావున అవివాగా వ్యాధిమూలకడనెను. అందరిని శీతించుటగాను ముఖ్యముగ రుకాదులు కొందరుండవచ్చును. వారల దరఖాస్తు డబ్బులిచ్చియు తిరస్కరించును. కానియిట్టిది మరల జరుగకుండా జాడపరచును. విశ్వవిద్యాలయమునకు ఖర్చు, కష్టము మాటస్వల్పమి. యెను. పరిశీలన కద్దరేమి మరల పరిశీలన చేయుటకు నలసలాభములేదు. సిగ్గుకావలెననియు, పేషెన్సు నియు తెలుపబడెను. విద్యార్థులలో మంచివారలు ముందు తెలిపియుండెను యిదంతయు నుండవలెను. విశ్వవిద్యాలయపు గ్రామ్యులెట్లు యెట్లు ఉన్నతాశయముల గల్గియుండవలెనని. ఇట్లు దొంగతనము చేయుటలను లాభము లేదని నిందితలు వెలుపలెను. ఇట్లు ప్రశ్నలను దుర్భాగముగ వెలిసికొన్నందులకు మరల పరిశీలన చేయుట సరియగు శిక్ష యగు సేమ విచారింపుమని ఆయన సభ్యుల గోరెను.

పరిశీలన వెట్టి ప్రశ్నలు చేయబడెనా యని డాక్టరు సి. బి. రామారావుగారు రిజిరి.

అట్టివిషయములో వ్యాధిమూలకడనెను సాధ్యముగాదని వై. సుభాస్చలగారు చెప్పిరి.

టి. వి. ముత్తుకృష్ణ అయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు విద్యార్థులు అధికారులకు వెల్పుటకు అమ్మిపడిన కాగితములు జూచినగాని సాధ్యముగాదనియు, అందరకు విట్టిగ శీతించుట అన్యాయమనియు తెలిపిరి.

రావుబహదూరు కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు విద్యార్థులకు ప్రశ్నలు వెలిసెననియు వై. సుభాస్చలగారు గాని, రిజిస్ట్రారుకు గాని ప్రొ. వై. సుభాస్చలగారు తెలియుండవలెననియు, యెట్లు దుర్భాగము చేయుటలను శీతించవలెనని జెప్పచు నిందితలును బలపరచెను.

పి. నులకాబాబు అయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు విద్యాలయములలో నిట్టినిశ్చయధానమును ప్రవేశపెట్టు గూడదనియు, చాలమంది విద్యార్థులు నిరపరాధులనియు, 1908 లో జేసినటుల మరల పరిశీలన జరుపవలెననియు గోరిరి.

ఆరెరు డేవిస్ గారు

ఈ సమయమున వై. సుభాస్చలగారికి కృతజ్ఞతను తెల్పుచు, ఆరెరు డేవిస్ గారు సభ్యులూరిగారి తీర్మానమునకు వోటునిచ్చెనని చెప్పిరి. చాలమంది విద్యార్థులు నిరపరాధులుగలరు. ఆయనకు బాంస్ ప్రొ. వై. సుభాస్చలగారు 31 నిమిషములగా మద్రాసు లాకాశిలో 14. 15 మందికి 1 క్లాసు వచ్చెననియు తాను కలెక్షన్ పరిశీలనచేసెననియు అట్టితేలి యెట్లు విద్యార్థులకు ప్రశ్నలు వెలియ సిగ్గుచున్నదనియు ఆయన జెప్పెను. తిరువనంతపురం పేషెన్సు 20 దిద్దగా నెక్కడు క్లాసు మార్పులకన్న యెక్కువ యెక్కువని రాతెను. ముఖ్యమైనది, వచ్చే సంవత్సరం బి. యల్. వై. సుభాస్చలగారు పనికే కష్టముండునని ఆయన జెప్పెను. బి. యల్. చదువుచు యస్. యల్. పరిశీలన బి. యల్. పరిశీలన జరుగవలెను. వచ్చే సంవత్సరం. బి. యల్. పాడు చేసెనదను. అందరను శీతించుటలను విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థులకు కార్యమునకు భంగము గల్గుచున్నది.

డేవిస్ గారు రుపస్థానించిన పిదప మర్రీలో పడిపోయిరి. నాలుగోనుండి ఆలలకు తీసికొనిపోవడిరి.

అంతట తీర్మానమును వోటుకు వెట్టిగా 17 అనుకూలముగను, 24 ప్రతిపక్షముగ వోటునుచ్చుటచే తీర్మానము తిరస్కరింపబడెను. మరల పరిశీలన జరుగవు. సభ అంతట అంతము బడెను.

స్వరాజ్యపతాకసంరక్షణము

నాగపూరులో సత్యాగ్రహము

16 వ తేదీ ఉదయమున సాయంత్రమున అరెస్టు చేయబడిన వారికందరిని 18 వ తేదీని చెరి 5 నెలలు కఠిన శిక్ష యందు చెరి 2 వ నెల విడిఖయము చేయబడెను. నగర కౌన్సిలు సంఘ కార్యదర్శి రామన్న, ఆ సహాయ దొంగ గా కేసు ఘోషణ దండె కరుగార్లు చెరి 6 నెలలు కఠిన శిక్షయందు చెరియొక నెల విడిఖయము చేయ బడెను. దండెకరుగారు యాలపేటగానే కలంటిరుల ఆశ్రమ స్థలమునది. దండెకరుగారిని అరెస్టుచేసితిమని చెప్పగా అతడు మామెంటు రాతేను. అతనిని మేము బలవంతమున పట్టి తీసికొనివచ్చితిమని పోలీసు కమిషనర్స్ కు తెలిపెను. కలంటిరులను యితరుల సహజ ఆస్థానము నతిక్రమించినను అతిక్రమింపకున్నను ఆశ్రమ శిక్షనుకలిగి కలంటిరులను ప్రార్థనాపరచువారును వారిసనుక రించువారును గూడ కిడోపాఠ్యులేయగుదురని మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

14 వ తేదీ సాయంత్రము అరెస్టుచేయబడిన నలుగురు కలంటిరులకును 17 వ తేదీని చెరి 2 వ నెల విడిఖయము చేయ బడెను.

క్షమాపణ కోరినవారిని కొందరిని చెరసాలనుండి వదలి చేసిరి. మన్నీ యలహాలపట్నగారి కొడుకు ముఖాతీ నామజేవు గార్లు గూడ క్షమాపణ కోరినది తెలిసినది.

17 వ తేదీ సాయంత్రము మొదట నలుగురును, మరి 20 నిమిషములకు మరి నలుగురు కలంటిరులను సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. ఆ 8 మందిని అరెస్టుచేసిరి.

ఇదివరకు క్షమాపణ కోరిన వారి సంఖ్య 17 తేదీ మధ్యాహ్నము చెరసాలనుండి వదలిచేసిరి. (ఆంధ్రము)

16 వ తేదీని జరిగిన బహిరంగసభలో నుపన్యాసములు జరుగుచుండగా చెరసాలలో నున్న మండల సంఘకార్యదర్శి శ్రీయుత కౌశిల ఇ కర్మగా రాకస్మిక్ కమగ్నానలో కనబడి రి. జలను చాలాబాగు వార్షికించున (ప్రసిద్ధి 18) పతాకము ధరించినందుకే కర్మగారికి రెండునెలలు విడిఖైదు చేయబడెను. వారిని నాగపూరు చెరసాలలోనేయుంచిరి. అతనికి 60 రూపాయల జాబ్బానావేసిరి. అతడివ్యవసాయం రెండునెలలు ఖైదుచేసిరి. అతనివాచిని కేటకుచేసిరి. అతని జేబులోనున్న రూపాయలను (ఆ రూపాయలు కౌన్సిలసభ్యుని ఆరనిదిగాదు) తీసు కొనిరి. మొత్తము 27 రూపాయలు జాబ్బానాకొండ జమకట్టుకొ నిరి. అందులకు 2 వ నెల 3 కోటామూల్రమే చెరసాలలోనుంచి కర్మగారిని వదలిచేసిరి. 60 రూపాయలకు 80 కోటామూల్రమే 27 రూపాయలకు 27 కోటామూల్రము జరగాయి. చెరసాలలో కలంటిరులను చాలాభింపుచున్నార. అభిధలనుగూర్చి యానభిలో సంప్రదించుగా తెలుపబాలను. వివరముగా వ్రాసి యిచ్చెదనని కర్మగారు నుడిచిరి. మహాత్మా భగవాన్ గారు గంభీరపదానము నొసగిరి.

ప్రజలు నిశ్చయమున సాయుగులనుపొందుచున్నార. కాలముది కలంటిరులు కచ్చుచున్నార. 18 వ తేదీని ఆ ప్న దా న ము చే యు ట కు చా ల సాయుగులను పంపెదమని పలువురు వాదనలు చేసిరి. 18 వ తేదీ గాంధీమహాత్ముని కిడోపాఠ్యులకుచే ఆవాదు సత్యా గ్రహము ప్రబలముగా జరుగును. ఆరోజున జరుగవలసిన కార్య క్రమమునుగూర్చి కరప్రతినిధులను ప్రకటనలను మెచ్చుగా పంచి వెట్టుచున్నార. నగర కౌన్సిలు సంఘసభకార్యదర్శి శ్రీయుత కేటకుగారి నామకర్తవ్యక్తి 18 వ తేదీని సత్యా గ్రహమునకు గొప్పకంటును బయలుదేరును. చాల భజనమండ లులవారు వచ్చెదమని తెలిసిరి.

నాగపూరులో జ. రా. మహారాష్ట్ర కౌన్సిలుసంఘ మువారు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించిరి. కాన మ. రా. హిందూస్థానీ కౌన్సిలు సంఘమువారు నబ్బులపూరులో వశ్యేకముగ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపక నాగపూరువారికే హితము చేయవలెనని 12 వ తేదీని జబ్బులపూరులో నిగిన హిందూస్థానీ రాష్ట్రీయ కౌన్సిలు సంఘసభలోతిక్యాం పబుడెను. అతిక్రమములను మేవేట్టుట శ్రీయుత బుధ్ర గాకరరావు జాతాద, కరామకుమార్స్సు, శివసహకర్మగా నుపసంఘముగా నియమించిరి. (హిందూ)

గుంటూరులో వలంటీరుల ప్రచారము

శ్రీయుతలు ప్రకాశం, గుప్తగార్లు

17 వ తేదీ ఉదయమున శ్రీయుత వరం కాలనుబ మ్మణ్యుని ప్రగాధ గుంటూరుచేరి. తెనాలినుండి మోటారులో ప్రకాశంగారు సాయంత్రము 6 గంటలకు గుంటూరుచేరి. వెంటనే బహిరంగసభ జరిగెను. ప్రకాశంగారు ప్రధానమంత్రిని గయాకౌన్సిలు తీర్మానములను కొనసాగింపవలెను. కలంటిరు లుగా చేరవలెను. అని వాదనోధించిరి. అసభలోనే 19 మంది నలంటిరులుగాచేరి. నేడు (18 వ తేదీ) ఉదయమున ప్రకాశం గుప్తగార్లును గుంటూరు ప్రముఖులను పెదనందిపాడు ఫిర్కా య బయలుదేరి. నేటిరాత్రికి తిరిగి గుంటూరువచ్చి బెజవాడ వెళ్లెదరు. శేపు (19 వ తేదీ) బెజవాడలో ఆంధ్రరాష్ట్రీకాం గ్రము సంఘసభజరుగును. ఆంధ్రప్రతికా విలేఖరి-గుంటూరు (తెలివార్)

* కొల్లూరులో ప్రచారము *

ఆంధ్ర నాయకులు శ్రీ టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులు, మద్ది రాధాకృష్ణయ్య, కన్నెగంటి నూర్యవారాయణ చాదరి, ఇటికాల నూర్యవారాయణగారు కొల్లూరు గ్రామము నేడు (17 వ తేదీ యుదయం) వేచేసిరి. ౧౦ గంటలకు ౧౩గి-౨౦ జను రు ౨గి-౦౦ నెలకు ౨ ఉంగరము లును స్వరాజ్యనిధికి కమలైనవి. అందు రు ౬౦/- జనలో ఘంట్రింద ఉంచుకొని మిగిలిన మొత్తము ఈ గ్రామములోని శ్రీ కేటగుపాల బాతీయ విద్యాపీఠమునకు విసంగినందుకు శ్రీచారు మిక్కిలి వందనీయులు ఇంతవరకును చేరకాంతి సైనికులు ఎనిమిదిమంది.

బ్రహ్మాండం నరసింహం,

కొల్లూరు, ౧౭-౫-౨౩.

అమృతసరు కేసులు

అమృతసరులో హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును క్రాంతిభావాలలో జరిగిన కొల్లూరుల సంబంధమున మరల 54 గురు మహమ్మదీయులపైన పోలీసులు కేసుచేసిరి. వారిలో 85 గురిని అరెస్టుచేసిరి. తక్కిన 19 మంది యువకాశియై. 20 వ తేదీని యీ కేసు విచారణ జరుగును. ఇప్పుడు కాంతి నెలకొనినది. 16 వ తేదీని కుకాణములకు తెరచి. మరాఠు కుకాణములు మూతము తెరువబడలేదు. ఉద్యమ తగ్గినది. హిందువులను మహమ్మదీయులను సంఘ హిమ్మార్తమును ప్రారంభించిరి. చాలమంది హిందూనాయకులు బాహ్యునుండి 15 వ తేదీని అమృతసరుకు వచ్చిరి. అమృతసరు విలేఖరి. (స్వరాజ్య)

వైవర్ణ్య మంజూరు చేయబడుట

కరాచీ 17 నే:-ఇ. వి. చాల్కెట్టుగారి. తనభర్తకును యెడలక్రూరుకు వర్తించెనని యుక్తవీరునిచేసినయు అందుకట్ట చీతల నిప్పించులనినదనియు బ్యాండిము కమిషనరుకొద్దుకుండు చారాదెచ్చెను. బ్యాండిము కమిషనరువారిని మంజూరుచేసెను. ప్రతివాది తనభర్తకును, ఫిర్కాకి ఆపెదర్తకు వెలియున ట్టుగనే ఉద్వృత్తనమానంపించెననియు ముద్దాయకాద న బేవిధముగ కర్తవ్యుకామేయొక్కకొనెననియు అందుచే ఫిర్కా దివాదన సంకీర్ణంపరాదని వాదించెను.

కానిస్టేబులు బందిపోటు జేయుట

ముద్దాయి శిక్షింపబడుట

కలకత్తా, మే 17:- నానాభాన్ అను కలకత్తా పో లీసు కానిస్టేబులు, బందిపోటు నొనర్చెనను నేరముకొండ వోషిగ నిశ్చయింపబడి అతీపురు పెదన్నజడికే నైరుత్సరములు కరిన గిత్తి విధింపబడెను. ఆగస్టు 18 వ తేదీరాత్రి ముద్దాయి ఆర్ధుకు పంజాబీలతోకలిసి రివాల్యూర్లు మొదలగు నాయుధములతో మోటారు టాక్సీ లో బయలుదేరి టో లీ గం జి అను గ్రామము కు కు జని 2 వ క భా గ్య కం రు ని గ్న ము ను బం పోటు నొనర్చెననియు, గ్నవాన్లులను నిర్దాక్షిణ్యముగ చాధించి రు 6000 ల నగలను కొట్టెనును కొడుకొని పోయి రనియు కథుకర్మమువారు వాదించిరి. బ్యాండిలలో జులగ వోషిగ న, ఒకరు "గోషిగ" నిర్ణయించిరి. పెదన్నజడికే సంఖ్యా తుల నిర్ణయము ననుసరించి శిక్షించెను.

గుంటూరు కాంగ్రెసుసంఘము

గుంటూరులో ౧౭-౫-౧౯౨౩ తేదీన జరిగిన నూతన గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులలో యాక్రింది పేర్ల వారు ఆంధ్రరాష్ట్రీ బాతీయోపసంఘసభ్యులుగా యెన్ను కొనబడిరి:- ధారా గోపాలకృష్ణిగారు, మల్లాది కుబ్జమృణ్యం గారు, కొట జయరామిరెడ్డిగారు, దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, నేతి చలపతిగారు కిష్టాసాక్షి సోమయాజులుగారు మద్ది వెంకటరంగయ్యగారు, గంధం నాగేశ్వరరావుగారు అచెరయ్యగారు ఇటికాల నూర్యవారాయణగారు కన్నెగంటి నూర్యవారాయణ మూర్తిచాదరిగారు, ఆలపాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు నాగళ్ల కృష్ణయ్యగారు కరణురామస్వామి చాదరిగారు గొల్లపూడి శివారామకృష్ణిగారు రవవరపు వెంకటసరయ్యగారు దుంపా వెంకటేశ్వర్లుగారు మం తెనకుబ్బరాజుగారు మారిరాజు రామమూర్తి గారు రావు వెంకటరాణంగారు కొంప వెంకటకృష్ణయ్య పంతులుగారు నడింపల్లి నరసింహారావుగారు మద్ది రాధా కృష్ణయ్యగారు చట్టి నరసింహారావుగారు ఉన్నవ లక్ష్మీ వారాయణ పంతులుగారు మునగపాటి చినమారుమయ్యగారు భీమవరపు సలతూణిరావుగారు గార్లపాటి హనుమంతరావు గారు కాశీ రాజు యోగానంద లక్ష్మీకృష్ణింహారావుగారు. యేలూరు హనుమంతరావుగారు, అన్నాప్రసాద కామేశ్వరరావు గారు, బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, పెదమాళ్ళ కాయన్న శ్రేష్ఠిగారు, నాకం మట్టెల్లిగారు, గోపాలని రామలింగయ్య గారు, ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారు, చిట్టూరు రంగమ్మ తాయారమ్మగారు, గొనుబేది సాహెబుగారు, యేకారత్నమంబ గారు, మాడభూషి వేదాంతం నరసింహారావుగారు.

ఈ దిగువపేర్లు ప్రకారము అధికారసభ్యులుగా యెన్ను కొనిరి:- అభ్యుక్తుడు. ఉన్నవ లక్ష్మీవారాయణ పంతులుగారు, ఉపాధ్యక్షులు. అంచ కిరయ్యగారు, దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు, ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారు, కార్యదర్శి. కన్నెగంటి నూర్యవారాయణమూర్తి చాదరిగారు, మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు, కోకాళివారి నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీకర సింహారావుగారు.

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు:- కొండ వెంకటకృష్ణయ్య పంతులుగారు, ఇటికాల నూర్యవారాయణగారు, మం తెన కు బ్బరాజుగారు, గోపాలని రామలింగయ్యగారు, పెరుమాళ్ళ కాయన్న శ్రేష్ఠిగారు, బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, గార్ల పాటి హనుమంతరావుగారు, నాగండ్ల కృష్ణయ్యగారు, మద్ది వెంకట రంగయ్యగారు.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ అభ్యుక్తుడు

వైస ఉదహరించిన ఆంధ్రరాష్ట్రీ బాతీయోప సంఘసా మన్య సభకు బెజవాడకు వోటినులు చేరనను చేరకపోయినను దయచేయ ప్రార్థితులు. ౧౭-౫-౨౩ ఉదయం యీ సభ బెజ వాడలో జరుగునని యిప్పుడే తెలియవచ్చినది.

గుంటూరుజిల్లాకాంగ్రెస్సంఘము

ఈ సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభ ౧౭ యీ నెల ౨౦-౫-౨౩ తారిన అధికారము (గాంధీకము 3-3-౨) సాయంత్రము ౪ గంటలకు గుంటూరులో స్వరాజ్యకార్యాల యములో యాక్రిందివిషయముల నిర్ణయింపబడుట జరుగెను సభ్యులు దయచేయప్రార్థితులు.

విషయములు

౧ ఖడ్గరు నిర్మాణము ౨ భనము, భటులను పూర్తి చేయుట, 3 తాలూకావారులను నియమించుట, ౪ ప్రచార కులు, ౫ పాఠశాలకు ఉపసంఘునివేదము, ౬ ఇరర విష యములు.

మద్ది రాధాకృష్ణయ్య

కార్యదర్శి.

గాంధీకము ౨౭-౨-౨

మోహిని తైలము

6 కులములు గల సీసా 1.5 అలాలు 0-12-0 మాత్రమే.

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగునాటికి మంచిమందు వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము వెల 0-6-0.

అమృతాంజనము, చీర, మదరాసు, బొంబాయి.

లాహారు లారెన్సు శిలావిగ్రహము

సర్దారు యిమ్మకునింగుగారిపై కేసు

15 వ తేదీని సింగుగారు శిలావిగ్రహమును పగులగొట్టి బోగా తనా దాయనను అరెస్టుచేసిరి. 25 వ తేదీని కేసు విచారణ జరుగును. ఆయన పిచ్చివాడని ప్రస్తుతము పిచ్చివాడై దైత్యకాలకు కంపిరి. ఆయనతోగూడ అవిగ్రహమును పగుల గొట్టుటకు వెళ్లెదనని వెల్లడించిన నూకరాజుగారినిగూడ 15 వ తేదీని అరెస్టుచేసిరి. ఈనూకరాజుగారికి 6 వెంట ఖయ్యు శిక్ష చేయబడెను.

* లాహారులో సత్యాగ్రహము

నేడు (18 వ తేదీ) ఉదయమున పెరిశంబాబు అనుచో భామత్రికా సంపాదకుడ నని చెప్పిన జనాంగీరుచందు అను నతడు వులివట్టుకొని శిలావిగ్రహమునకు పోవుచుండ పోలీసు వారతనిని అరెస్టుచేసిరి. లాహారులోగూడ నీరీతిగా సత్యాగ్రహము ప్రారంభమైనది. ఇతనితో ముగ్గురు అరెస్టు చేయబడిరి. సత్యాగ్రహమును జరుపుటకు పంజాబు రాష్ట్రము కాంగ్రెసు కార్యసంఘము వాళ్లనువలె నియతలేదని సంఘాధ్యక్షుడు పండిత సం తానంగారు తెలిపిరిగాని పలువురు కాంగ్రెసు వంటివలను యితరులను వ్యక్తికాగనోల్లఃఘనమును జరుపవలెనని తెలియుచున్నది. సర్దారు అయ్యకునింగుగారు ముందుచారి తీయుటచే తక్కినవారికి గూడ ఉద్దేశము గలిగినదిగాని ఎవరను మోయ్యుచుండిన చేరదీసి ట్టుబాటుతో నడిపింప బూసలేదని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రెస్)

రాజమహేంద్రవరము

గౌతమీగ్రంథాలయము

శ్రీయుత న్యాపతి సుబ్బారావుపంతులుగారు

మే 17:—ఆంధ్రదేశమున గౌతమీగ్రంథాలయము నెరుగని వారుండరు. ఆంధ్రదేశము రాజకీయవిషయములందు ఇతరప్రాంతములకుతీసిపోదని మొదట వ్యక్తపరచినట్టియు, ఆంధ్రభీష్ముల నగు శ్రీయుత న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారి నామము ఆబాలగోపాలము వినియే యుండును. గౌతమీ గ్రంథాలయమును దర్శించిన నవాసీయులందఱును ఇట్టి గ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనము లేకుండుట బాగులేదని అభిప్రాయమును వెల్లబుద్ధియున్నారు. గ్రంథాలయమునందు పుస్తకములు వృద్ధి పగుచున్నవి. వాటినుండుటకు తావులేదు. ఈవిషయమై గ్రంథాలయ పరిపాలక కర్మమువారు గతసంవత్సరమునండియు పని జేయుచున్నారు. శ్రీయుత న్యాపతి సుబ్బారావుగారు ప్రథమమునుండియు దేశసేవైకసంస్థలకు సహాయము జేయుచు నేయున్నారు. ఆంధ్రజాతీయకళాకాలకు వీరు చేసిన దానమును ఈజమహేంద్రవరమునందని గోదావరికిందూసమాజమునకు వీరు చెందు సంవత్సరముల క్రిందట చేసినదానములు సర్వజనవిదితములు హిందూసమాజమునకు 15,000 రూపాయలు విరాళమునిచ్చి స్వంతభవనమును కొలుకుటసహాయపడిరి. గౌతమ గ్రంథాలయమునకేల శ్రీపంతులుగారికి మంచియభిప్రాయముకలిగి భవననిర్మాణమునకై 6000 అనువేల రూపాయలవిరాళమునిచ్చిరి. ఈభవనము నెట్టియున్ననుపేటలో గోదావరికిందూసమాజమున కెదురుగా నున్న కక్కిలంకవారిస్థలము కొనవలసినదని పంతులుగారు కోరిరి. అహింసకారము గ్రంథాలయవర్గమువారు కక్కిలంకవారిస్థలమును ఈ నెల 16 వ తేదీని కొనిరి. ఈస్థలము 1560 ఛ. x 11.5 ముకలది, ఇందొకపాత్రముగూడ గలదు. బా. x 11.5 రూ. 8-8 ఆ. x 11.5 రూ. 1260 రూపాయల ఖరీదాయెను. పంతులుగారు కొనిరి 6000 రూపాయలు గాక మరియొక 7260 రూపాయల యివ్వవలసియున్నది. గ్రంథాలయపరిపాలకులు వివేకులును, భర్తృత్విను నగు ఆంధ్రమహాజనుల సహాయమున ఈ మొత్తమును సేకరించి స్థలమున, భవనమును సంపాదించుటగలగాక.

గౌతమీ గ్రంథాలయమునకు 6000 రూపాయల విరాళమునిచ్చిన శ్రీయుత న్యాపతి సుబ్బారావుపంతులుగారికి ఆంధ్రులందఱున కృతజ్ఞులు. (స్వకీయవిలేఖరి)

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ

“1920 లోకాసనసభల ఎన్నికలు జరిగినపుడువానిని బహిష్కరించుటవలన, ఏ సభల సహాయమువలనదొర తనమువారు తమ బలమును వృద్ధిచేసుకొని బాధ్యతలేని ప్రభుత్వమునిటుల కొనసాగింపవలచిలో అట్టి, కాసనసభల వైతిక బలమునవించినది.”

“కాసనసభలను బహిష్కరించుట దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమ విధానములలో చాల ముఖ్యమైన విషయముగా1920 లోగూడ దేశీయులు కాసనసభల ఎన్నికలను బహిష్కరించుట ముఖ్యవిధి.”

“ఓటరులు ఏకాగ్రసభలను అభ్యర్థింపగా నిజమగుదము. ఎవరయిన కాంగ్రెసు తీర్మానము నతిక్రమించి అభ్యర్థిగానిలవిన నువారికి ఓటర్లు ఓట్లనివ్వగూడదు. అందులకు భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు నూచించెను కింది దేశీయులు తమ అసమ్మతిని వెల్లడింపవలెను”

అను తీర్మానము 1922 డిసెంబరులో గయలో నామోదింపబడెను. ఇది యిటుండగా నీ దిగుత తీర్మానమును బాపి సాలూలో జరిగిన రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు మహాసభలో సవరణ దింపగలిగిరి.

“ప్రభుత్వశక్తితో ప్రభుత్వముగా స్వరాజ్యమును జేయుటకు వాటియవాడులు భారత సహసభలోను యితర కాసనసభలలోను ప్రవేశించి ఆశలగుండా ప్రభుత్వము పొగతుండ జేయుట త్యవసరముగాన మరల జేయవహాసభ జరుగువరకుగాని లేక ఎంతకాలమునకనవరకునో అంతకాలమువరకుగాని కాసనసభల బహిష్కరణమును గూర్చి గయలో చేయబడిన తీర్మానమును నిలిపియుంచవలెను; లేదాఅట్టిఅవకాశమును యితరనిధముగ కలుగజేయవలెనని యీ సభవారు భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారికి నూచించుచున్నారు.”

గయలో ఆమోదింపబడిన మొదటి తీర్మానమునకును యిప్పుడు వీరుపహించిన గోరెన యీ రెండవ తీర్మానమునకును గల తేడవందరికిని వ్యవస్థాపకులనే యుండును. అట్టిగయ కాంగ్రెసు తీర్మాన మములలో నున్నంతకాలము కాంగ్రెసు మహాసభకు చేరినట్టియు లాబడినట్టియు ఏసంఘమువారుగాని యీరెండవ తీర్మానమును చర్చింప వీలులేదను విషయముగూడ కులభముగా అందరికిని తెలియగలదు. సాంకేతిక విషయ శంకల నెరుంగని వారి కందరికిని యీ విషయము కడు నుజువుగ బోధపడును. ఈవిషయమును మరలచర్చించుటకు కాంగ్రెసు మహాసభకు జరుపుట తప్ప సాధనాంతరములేదు. ఇటు అందఱుకాంగ్రెసుసంవిధానము 21 వ నిబంధనకారము భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు చట్టనిర్మాణాధికారము కలదు గాన క్రొత్తపరిస్థితులు కలుగునెడల కాంగ్రెసుమహాసభవారు నిర్ణయించిన విధానమును మార్పుటకుగూడ భా. కాం. సంఘమువారి కధికారముకలదని బారిసాలూలో స్వరాజ్యసభమువారు వాదించిరి. క్రొత్త పరిస్థితులు కలిగినమాట నిజముగాన వా విషయమును చర్చించుటకుగూడ భా. కాం. సంఘమున కధికారము కలదనివారు తెలిపిరి.

“భారత కాంగ్రెసు మహాసభవారు ప్రతివత్సరమును నిర్ణయించునట్టి విధానమును కొనసాగించుటవలన వారు నిర్ణయించిన క్రొత్త విషయము లే వైకలిగినవో వానిని గూర్చి పనిచేయుటకును గూడ భారత కాంగ్రెసు సంఘమున కధికారము కలదు. అందులకు కాంగ్రెసు సంఘసభాసమునకు విశదము గాకుండ నిబంధనలను భా. కా. సంఘమువారుచేయవచ్చును.”

అని 21 వ నిబంధనలో నున్నది. “కాంగ్రెసు మహాసభ జరిగిన పుడు లేని క్రొత్త విషయము లేరు వా ఏర్పడిన వో వానిని నూర్చి కాంగ్రెసు మహాసభవారు లేట్టి ఏర్పాటును చేసియుండవలె అట్టి విషయమునుగూర్చి నిబంధనలను చేయుటకు మాత్రమే భా. కాం. సంఘమున కధికారముండును. దేశీయులు వానుగారు తెలిసిన చట్ట నిర్మాణాధికారవిధియే. కాసనసభలబహిష్కరణమును గూర్చి యీరెండు అవస్థలనుగూడ కలుగలేదు. మహాసభలో దీనిని నూర్చి చర్చించి వ్యవస్థ ముగా నొక తీర్మానము చేయబడెను. కాన దానినిగూర్చి మరల నిబంధనలను చేయుటకు భా. కాం. సంఘమున కేమియు సభికారములేదు. కాన వంగరాష్ట్రసంఘమువారు భా. కాం. సంఘమున కట్టి నూచనచేయుట నుదధిము. ప్రారంభమవ్వను గూర్చియైన

తెలకు స్వరాజ్యనిధి-వలంటీరులు

చెన్నపురిమండల ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసంఘము	
166 తేడికి	2871-0-0
కరిదులా వమూలు	475-9-0
మొత్తము	3346-9-0
వలంటీరులు	26

నేడు జరిగిన సత్యాగ్రహము
నేడు గాంధీయహాతుని శివోదినమగుటచే నాగల్గూరులో చాల జరిలు సత్యాగ్రహ మొనరించునూచనలు గలవు. ఇప్పటికి నలుగురు వలంటీరులు అరెస్టు చేయబడిరి.

నరసాపురం (స్వకీయ విలేఖరి)

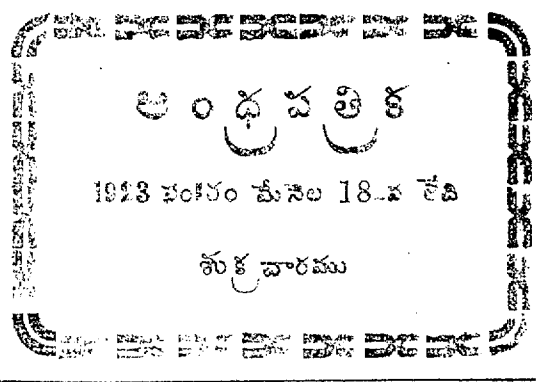
కాలమాసము
మే 17:— ఈ నెల 1 వ తేదీనుండి నూరు డిగ్రీల ఎండ మాకు కనబడినది. సరిగా 5 వ తేదీకి 105 డిగ్రీలకు పెచ్చినది. ఆ తరువాత దిగిపోయి ఇప్పటివరకు హాయిగా నున్నది. ఈ సంవత్సరము కనబడ్డ వింత యేమనగా దోమలు బహు తమిళుగా నున్నవి. కారణమేమని విచారించగా ఊరికి ఒక మైలు చుట్టు రెండవపంటకు నీరు ఇవ్వకపోవడమని తెలిసెడి. మా చుట్టుప్రక్కల పాలకొల్లు దోమలకు చాలాకాలమునుండి ప్రసిద్ధి. ఈమధ్య రెండుమాసము సంవత్సరములనుండి గ్రామమునకు ఒకమైలు చుట్టు రెండవపంట సాగులేకుండా చేసినందు కల్ల దోమలు చాలా కస్తింట్లు పాలకొల్లు ఊర్వనివేటలు చేరు మనుగారు డి. పి. డబ్లియు వారిని కొనియాడినట్లు విన్నాను.

మా తాలూకాబోర్డు సంగతులు
మొన్న 10 వ తేదీని మా తాలూకాబోర్డు యొక్క మీటింగు జరిగినది. గంధి వెంకటరెడ్డి నాయకుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది ఇదియే 17 వ మిటింగు. ఈ మీటింగులో నవ్వాడు వెంకటస్వామిగారిని ఉపాధ్యక్షునిగా నిర్ణయించుకొనిరి. ఈ వెంకటస్వామిగారు అయ్యుచ్చెడవైద్యులు. ఈయన వైద్యము చాలా ఘనమై దని చెప్పవచ్చును. ఈమధ్య రెండు మాసము సంవత్సరముల క్రింద ఆస్పెండి నైటిస్ అనే వ్యాధిని మందువల్ల కుదిర్చినారు అప్పట్లో మా జిల్లా డాక్టరుగానున్న తిరుమూర్తి అయ్యయగారును మా ఆస్పెంటు సర్జనుగానున్న హరి వారాయణగారును వైద్యచేయుచున్న వ్యాధి ఆపలేదను కల్లగాని కుదురదనిన్ని తక్షణమే విశాఖకుట్టుంగారి చెప్పకట్టుంగారి కోరిని తీసికొని వెళ్ళలేననిన్ని కోగి కండ్రిగారితో చెప్పెను. కోగి పదమూడేండ్ల బాలిక. ఈ వెంకటస్వామిగారు తాము తప్పక ఈ వ్యాధిని మందువల్ల కుదిర్చెదనని శపథము చేసిన మీదట కోగితండ్రి దానికిచ్చుకొని ఇక్కడనే యుండెను. కోగము తరువాత మొదలంట్ల కుదిపోయెను. తరువాత వైద్యచేసిన ఇగ్గీను డాక్టర్లే తిరిగిచ్చి చూచి మాపోయినందుకు ఆశ్చర్యపడిరి.

త్రాగుడు మూనిసిపాలిటీ

దీని విషయమై కాళి తాలూకా బోర్డువారు చేయుచున్న పని చాలా స్పష్టము. ప్రస్తుతము గవర్నమెంటు వారి పాలిసిక్ల త్రాగుడు పోషడకు తేనెన్ని త్రాగుడు మూనిసిపాలిటీను త్రాగినవానికి శిక్ష విధించవలెనని నూచించుచుతాడు. తీర్మానమును ఆమోదించి గవర్నమెంటుకు పంపి తమ బోర్డుక్రింద వైద్య ఆట్టుచేయుటకు యనుజ్ఞ ఇయ్యవలెననిన్ని గవర్నమెంటును వేడెను. తరువాత ఆ తీర్మానమును మిగిలిన తాలూకాబోర్డుల కందరకు పంపి ఆ తీర్మానమును బలపరచవలెనని కూడా కోరిరి. మొన్న మా తాలూకాబోర్డు మీటింగులో యీ తీర్మానము మాతాలూకా బోర్డుగారిల్ల ఆమోదించబడెనని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను.

క్రొత్తపరిస్థితు లేర్పడినవో అది క్రొత్త సమస్యయే యగునను వాదము పరిహాసాత్మకము. ప్రతి సమస్యకును వత్సరము లో క్రొత్త పరిస్థితులు ఏర్పడుచునే యుండును. ఈ వాదమే సరియైనవో యీ కాంగ్రెసు తీర్మానములకు నిలువయే యుండదు. భా. కాం. సంఘమునకే సర్వాధికారము కలుగును. ప్రధాననియమమునందు గూడ ప్రధానసంఘమువారి ఉత్తరవులను కాభాసంఘములు మార్పునట్టి ఏర్పాటు ఏసంవిధానము నందునుగూడ సుంపెదు. అట్టివో కాంగ్రెసు మహాసభ వారు గయలో చేసిన తీర్మానమును రద్దు పరుచవలెనని భారత కాంగ్రెసుసంఘమును గోరుట యెట్లుగరిష్టమనో మేము గ్రహింపబాలబరున్నాము.” అని కలకత్తా సర్వెంటు యిత్ర ప్రధానవ్యాసమున ప్రకటించెను.

మహాత్ముని ఆనుసరింపుడు

గాంధీ మహాత్ముని కిందైన మన గేడు, మహాత్ముని సంక్షేమమున గూర్చి ఇంచుక మననము జేయుట ఎల్లరవిధి యగుచున్నది. మహాత్ముని యుపదేశముల గూర్చియు, అతడు బోధించిన కథల గూర్చియు, విద్యార్థకులు పలువురు సంక్షేమము జూపుచు తలచుచున్నట్లు ఈ సమయమున, సంక్షేమముల నెక్కుడు దూరదృష్టితో విచారించుట అవసరమగుచున్నది. మహాత్ముడు దేశమధ్యమున నున్నపు డెటుల ప్రవర్తించినను, అతడు నిర్బంధమున నున్నపుడు పేరుమార్గము ద్రోక్కవలయునను వాదము, నిస్సారము. కార్యక్రమవివరములు కొలదిమార్పు జెందవచ్చును. ముందుగ వరుగిడుటలో, సాధకబాధకములను విచారించవచ్చును. కాని మహాత్ముని సిద్ధాంతమునందలి మూలనూత్రములను విడనాడుట కెట్టియవసరమును గలుగలేదు. అనూత్రముల నింకను ఎక్కుడు కట్టుదలతోను, ఎక్కుడు చాకచక్యముతోను, కొనసాగించుట యవసర మగుచున్నది. దార్జిల్ పోలీస్ థావాయ నిరాకరణ కథలవలననే, భారతవర్షము స్వరాజ్యమును పొందగలదని మహాత్ముడు బోధించెను. స్వరాజ్య సంపాదనమునకు పెక్కుమార్గములు లేవనిగాదు. సహాయనిరాకరణకథ, ధర్మబద్ధము, నులభసాధ్యము, హైందవ జాతీయ విజ్ఞానమున కనుగుణ్యము, లోకకల్యాణప్రవర్ధకము. ఇట్టికథ, హిందూదేశమునకు గాని ప్రపంచమునకు గాని నూతనముగాదు. జర్మనీసంఘర్షము, ఈమార్గము నవలంబించుటబట్టి, ఇది కేవలము ఆధ్యాత్మిక మానియ, రాజకీయపటివృత్తి దీనియందు లేదనియు, ఆచరణయోగ్యము గా దనియు జెప్పెడి వాదము నిరర్థకమగుచున్నది. తరతరములనుండియు స్వాతంత్ర్యములేక కరాధీనభూమిలో జిక్కుకొనిన బలహీన జాతీకీ, దార్జిల్ పోలీస్ సహాయనిరాకరణమొకప్పుడు లాభకరమగుమార్గము వేరులేదనుట లేదనియు. ఈసంగతిని మనస్ఫూర్తిగ సంగీకరించుచో, ఇప్పుడు చెలరేగెడి వివాదములకు చోటుండదు. మహాత్ముని ప్రమాణములు కొందరకు, దార్జిల్ పోలీస్ సహాయనిరాకరణ సిద్ధాంతమునందు విశ్వాసము లేదని, మహాత్ముడు మొదలగు ప్రతి కలలో ప్రచురించబడి వ్యాసములవలన విడిత మగుచున్నది. అట్టివారి విశ్వాసములను గౌరవించుట కేటిసి అక్షేపణ లేదు. సహాయ నిరాకరణ కథ అచరణసాధ్యము గాదనియు, స్వరాజ్యము దానివ్యాపారభింప నెరిగియు నిజముగ భావించెడి వారిలో దాదాపు లాభములేదు.

సహాయనిరాకరణకథ స్వరాజ్యము నిచ్చునా స్వరాజ్యము నియమా యను ప్రశ్నకు, స్వీయవిశ్వాసమే తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగును. ఎవరికి దీనియందు దృఢవిశ్వాసముగలదో, వారు స్వరాజ్యములభించునని మనస్ఫూర్తిగ భావించెదరు. విశ్వాసము లేనివారి నెంతి విమోచన నెంచినను, ప్రయోజన మండదు. మహాత్ముని ప్రతిపక్షములకు కరణమును గ్రహించవచ్చును. వారు మొదటినుండియు,

ఈ కథలని విశ్వసించియుండలేదు. అందుచే కాననశల ఎన్నికలు చేరువకు వచ్చు కొలదియు, వేరుమార్గము ద్రోక్కటకు వారు ప్రయత్నించుచుండిరి. కాని, దార్జిల్ పోలీస్ సహాయనిరాకరణ కథ, దేశమును గమ్యస్థానమును తప్పక జేర్చునని నమ్మిపోయి, వెనుకముం దాడుటకు కారణము గనుపించదు. ఇట్టివారు స్వరాజ్యము నితరులు అనుగ్రహపూర్వకముగ నెనగెదరని ఎన్నడును భావించి యుండ లేదు. స్వరాజ్యము స్వయంకృషివలననే లభించునని, వీరు నమ్మియుండిరి. స్వరాజ్య మింత వరకు లభించుచో, స్వయంకృషియందే లోకము గలదనుట నిస్సంశయము గద. స్వయంకృషియందే లోక ముండునపుడు, అలోచనము పూర్తికాని కొనుట భావ్యముగాని, గాంధీమహాత్మునికథలనిగాని గయా కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును గాని నిరసించిన లాభ మేమి? ప్రజలకు సంబంధము వేని కథలుండనా? కథలకును కార్యక్రమములకును, ప్రజలకు వెలుపల స్థానము గలదా? ప్రజలు వానిని కట్టుదలతో కొనసాగించిననే, అవి నెరవేరును. ఎవరి స్వంతకనులలో వారు నిమగ్నలై యుండి, స్వరాజ్యము రాలేదు రాలేదని నోట నుచ్చరించిన మాత్రమున ప్రయోజన మే ముండును? అంతరను గలిసి తడేకదీక్షతో స్వరాజ్యరథమును బలిమితోలాగున పుజే, అది గమ్యస్థానము జేరగలదు. గాంధీమహాత్ముడు బోధించిన విషయ మిదియే. స్వరాజ్యము ప్రజలయందే గలదనియు, దానికొరకు వెలుపల జూచుట వ్యర్థ మనియు జెప్పిపెట్టెను, వారి భావ మిదియే. కాంగ్రెసుకార్యక్రమము పంజాబు మెయిలు వేగముతో కొనసాగించుటని నెత్తిన నోరుబెట్టుకొని మహాత్ముడు బోధించినపుడు, అటుల జరుపక, ఫల మింకను చేతి కందలేదని విలపించిన ప్రయోజన ముండజాలదు. మహాత్ముడు కారాగృహమునకు వెదలిన పిమ్మట, దేశము చేసిన లోకము గనుపించుచునే యున్నది. దానిని సవరించుట కాంగ్రెసు సభ్యుల కర్తవ్యము.

అందుకు మారుగ వేరుసాధనముల నన్వేషించుట, దార్జిల్ పోలీస్ సహాయనిరాకరణ కథమునకును, తదితరకథమునకును గల భేదము పరిస్పృటమే. ఈభేదమును దాటుటకు మార్గ మొక్కటియే గలదు. ఉభయములు కాంగ్రెసు తీర్మానములకు బద్ధులగుటయే భావ్యము. ప్రజాస్వాతంత్ర్యము ప్రజలయిన్న దేశములలో జరిగెడివద్దతియిదియే. ఇటులగాక, సహాయనిరాకరణ మూలనూత్రములను విడనాడి, సహకారమును వానిలో జొప్పించుచో, నిరాకరణధర్మ మడుగంటును. ఈ యుపద్రవమును నివారించుట యవసరము. గాంధీ మహాత్మునికథ ధర్మబద్ధమయిన దని తెలిపియుంటిమి. ఇది కేవల వేటాంతువాక్యము గాదు. తమాషాకొరకు, ఉచ్చరించెడి వాక్యమును గాదు. మహాత్ముని యుపదేశబలమంతయు దీనియందు దీమిడియున్నది. పాశ్చాత్యప్రపంచము “డిప్లొమెసీ” చే పరిపాలింపబడుచున్నది. భారతీయులు “డిప్లొమెసీ” నుపయోగించి, స్వరాజ్యము బడయుట సుకరమా, ధర్మమును చేయుటగ గైకొని స్వరాజ్యము బడయుట సుకరమా? ఈ ప్రశ్నకు భారతవర్ష మిప్పుడు జవాబు చెప్పవలసియున్నది. డిప్లొమెసీ నుపయోగింప దలచునెడల, సహాయనిరాకరణమును వదలి కౌన్సిల్ లోనికిబోయి వ్యవహారమును సాధింపవచ్చును. అది పనికిరాదని తలచి, ధర్మమునే అనుసరింప నెంచుచో, మహాత్ముడు బోధించిన యుపదేశములను నిష్కర్షగ నవలంబించుట యోగ్యము. ఈసమస్యను ఆధ్యాత్మికదృష్టితో గాక రాజకీయదృష్టితోనే విచారించెదము. “డిప్లొమెసీ” లేక మంత్రాంగము నుపయోగింపవలసినవాడు లెవ్వ? బలముగ స్వంత

త్రజాతులు పరస్పరవ్యవహారములలో మంత్రాంగము నుపయోగించి, తగులాభముల బడయవచ్చును. కాని, బలవంతమగు జాతిలో, డిక్టేటరుకు బలహీనమగు జాతి “డిప్లొమెసీ” నుపయోగించుట నిరర్థకము. బలహీనమగు జాతి యుపయోగించెడి “డిప్లొమెసీ”కి గౌరవ ముండదు. దాస్యమున కది పర్యాయపదమగును. యజమానుని మనస్సు కరిగించుటకు సేవకడు పన్నెడి ఎత్తులకు, యజమానుడు సంలేసినడు. సేవకు నింకను నీచముగ జూచును. యజమానుని ఎత్తులనుండర, సేవకుని ఎత్తులునుకొరగాని వగును. ఇందుకు కారణము తేటతెల్లము.

యజమానునికి సాధనసంపత్తి గలదు. లెముగలదు. సేవకుల నెటులవట్టిన నెటుల యాడించుక కిగలదు. అట్టితేరి, సేవకు ఊపయోగించెడి ఉపాయములు, దాస్యమును వృద్ధిజేయునగాని, స్వాతంత్ర్యము నిష్పింపజాలవు. పరాధీనజాతికి “పాలిటిక్సు” లేవను సంగతి యభాగ్యము. నిజ మగు “పాలిటిక్సు” స్వాతంత్ర్య మబ్బిపెట్టుటగాని ప్రారంభము గావు. పరాధీనజాతి స్వాతంత్ర్యమును “డిప్లొమెసీ” ద్వారా సంపాదించుట దర్లభము. పాలకులు, తమ యధికారబలముచే, కాననశలలో నెట్టి పోరాటముల నయినను కల్పింపగలుగుదురు. హిండువులకు సాకర్యముల నిచ్చి వారిని మహామృదీయుల నుండియు, మహామృదీయులకు సాకర్యముల నిచ్చి వారిని హిండువులనుండియు వేరుజేయ గలుగుదురు. పంజాబులో ప్రబలిన కుస్థితి గాంచిన, ఇందలి సత్యము తేటకడును. ఇటులనే బ్రాహ్మణులను బ్రాహ్మణేతరులనుండియు, ఆదిద్రావిడులను ఉభయములనుండియు వేరుజేయ వీలగును. ఉద్యోగాక గల్పించి ఎంతవారి నయినను, లొంగజేయవచ్చును. గౌరవ విరుదముల నొసగి, వారి నిశ్చయమును సడలింపజేయవచ్చును. ఇంకను ఎన్నియో మార్గములు గలవు. దీనిని నివారించుటకు, పాలితులు మామూలు మార్గము ననుసరించి తగిన ప్రతిక్రియల నవలంబింపజాలరని, పంజాబునందే విడిత మయ్యెను. కాననశలలో జేరి నాటకపెట్టెద మనిన, ఫర్మిఫి కెట్టు నుపయోగింతురు. దృఢచిత్తులు పలువురి సభలలో జేరకుండ, కాననబంధనలను ప్రయోగించి, ఆటంకపరచెదరు. ఇదివరకు తమ కనుకూలమగు నిబంధనలు లేనిదెడల క్రొత్త సంకుచిత నిబంధనలను అధికారులు నిర్మింప గలుగుదురు. కాననభ్యు లొక్క ఎత్తుకొరకు ఆర్భాటముల జేయునప్పటికి, దానిని విచ్చిన్నమునేయుటకు అధికారులు తగిన వ్యూహమును బన్నగలుగుదురు. అందుచే, “డిప్లొమెసీ” మార్గమున ఆరితేరిన పాలకవర్గముతో, పాలితులు డిక్టేటరు దుర్లభమని వేరుగ జెప్ప నక్కరలేదు. అందునను, ప్రపంచమునందెల్ల డిప్లొమెసీలో సగ్రగణ్యు లని పేర్కొంచిన బ్రిటిషువారిలో నీ రీతిన తలపడుట, మరింత యసంభవము. ఇక హిందూదేశమున కెదుటనున్న మార్గమేమి? ధర్మమార్గము. భౌతికసంపద తరుగై నేడు ఎంత శృశించి యున్నను, మంత్రాంగపద్ధతులందెంత వెనుకబడి యున్నను, భారతవర్షము నేటికిని ధర్మవిషయములందు దగ్రస్థానము పొంది యున్నదనుట నిర్వివాదాంశము.

గాంధీమహాత్మునివంటి మహామహుడు, ఆధునికయుగమున సయితము భారతభూమియందు దృఢించుటకు సాధ్యమగుటజూడ, ధర్మబీజములు వేరు నాటుకొనియున్న వని యూహింపవచ్చును. ఈ నాడు సయితము భారతవర్షము ప్రపంచమునకు ధర్మవిషయములందు గురుస్థాన ములంకరింప నర్హుడై యున్నది. గాంధీమహాత్ముడు కనిపెట్టిన సంగతి ఇదియే. ఏ సాధనమునందు తమ కెక్కుడు బలము గలదో, దానిని ఉపయోగించుట భార

తీయలకు సుకరము. డిప్లొమేసీని, డిప్లొమేసీవలన తునియలు చేయటకన్న, ధర్మబలముచే నిరుపయోగము గావించుట సులభము. డిప్లొమేసీ, పట్టుతోడుగు గల ఇనుప మూతవంటిది. సామాన్యముగ బయటకు గనుపడునది పట్టుతోడుగు మాత్రమే. డిప్లొమేసీయొక్క నిజస్వరూపమును బయల్పరచుటకు, నిష్కాపట్యమే సాధనము. స్వంతంగావు ఎత్తులు, ధర్మబలము ముందర నిరుపయోగ మగును. ధర్మబలము నణచుటకు, డిప్లొమేసీ తన నిజరూపము చాల్పవలసివచ్చును. దాని నిరంకుశత్వ మపుడు బయల్పడును. కాని ధర్మబలము నిది అణగ ద్రొక్కజాలదు. ధర్మబలము డిప్లొమేసీ యందలి అధర్మమును మార్చివైచి, ధర్మమును జూపించగలదు. పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందు సయితము డిప్లొమేసీవలన గలిగెడి మహానష్టములను గ్రహించుచున్నాము. రహస్యపు ఒడంబడికలను మానివేయవలయుననియు, జాతులవివాదములను మధ్యవర్తులత్వారా పరిష్కరించుకొనవలయు ననియు, యుద్ధముల నింతటితో సంతరింప జేయవలయుననుభావము ప్రబలుచున్నది. కాని ప్రాతవాసనలను పాశ్చాత్యజాతులు విడువజాలక, వెనుకటిమార్గములనే ద్రొక్కచున్నారు. మహాత్మునిపద్ధతులు పాశ్చాత్య ప్రపంచమునకు కొంతవడి కన్నుల దెరచినవి. హిందూదేశ మీశద్ధతుల నవలంబించి విజయము బడయచో, లోకకళ్యాణము సిద్ధించి, ధర్మమునకు విజయము గలుగు ననుటకు నిందియము లేదు. మహాత్ముని పద్ధతులను విడనాడుటకు మారుగ, వాని నెక్కడచీత్యో నవలంబింపవలసిన తరణ మాననమయినది. నేటిదినమున గాంధీమహాత్ముని స్మరించెడివా రందరును ఎవరికి వా రీ విషయమును యోచించుకొనవలయును. మహాత్ముని యుపదేశములను విస్మరించవలయునా? విస్మరించదలచిన అభ్యంతర పెట్టువా రుండరు. కాని, హిందూ దేశమునకు ను మానవ కోటికిని దీని వలన నుపయోగము గలదని నమ్ముచో, ఎన్ని కష్టములు ప్రాప్తించినను, ఎంతటి నిరుత్సాహము సంభవించినను, వీనిని ఆచరించుటయే ధర్మము. ఒక్కొక్కమారు జాతీయతీగముతో ముందుకు బరుగిడుచుండును. మరి యొకమారు జాతీయసంచలనవేగము తగ్గుచుండును. వేరొకమారు చలనమాగుచుండును. ఇంత మాత్రముచే జాతీయముందుకు బోవుటలేదని తలంపజనదు. జాతీయజీవితమునందు హెచ్చుతగ్గులు, నిమోన్నతములు, అసహజములు గావు. ఎట్టి సందర్భములమధ్యనయినను చలించని మనస్సు గలవాడే, సితప్రజ్ఞుడు. గాంధీమహాత్ముడట్టి సితప్రజ్ఞుడు గావుననే, దృఢసంకల్పముతో నతడు పాటుబడెను. భావతీయు లి సమయమున గాంధీ మహాత్ముని సంస్మరించి, అట్టి సిరసంకల్పమును గుడుర్చుకొనవలయును. ధర్మమార్గము నవలంబించుటకు పట్టుదల జూపవలయును. అట్టితరీ విజయము ధ్రువము. గాంధీమహాత్మునికి విజయము గలుగు గాక!

లాపరీక్షలు: సత్యమూర్తిగారి తీర్మానమోడిపోవుట ఇప్పటి మద్రాసు సెనేటుసభ యంతరింపబోవుచు, లా పరీక్షను మరల జరుపవలయు నను సత్యమూర్తిగారి తీర్మానమును త్రోసివైచి, శాశ్వత క్షత్రి గడించినది. రాబోవు సెనేటుసభ ఇంతకన్న నెక్కుడుగ ప్రజాభిప్రాయమును తృణీకరించుటకవశ్యములు గలవు. లా పరీక్షలలో ప్రశ్నపత్రములను సంపాదించిన విద్యార్థులు నిందార్లులే. కాని, తగిన కట్టుదిట్టముల గావించనందులకు విశ్వవిద్యాలయాధికారు లంతకన్నను నిందా పాత్రులు. పరితౌక్రమములను ముందుగ చెలిసికొనిన విద్యార్థులైన తన తన గుగోని వారిని శిక్షించుట న్యాయము గాని, కొలదిమంది చేసిన తప్పునకు విద్యార్థుల సందర్శన శిక్షించుట మిగల నక్రమము. అక్టోబరువరకు పరీక్షలేకబోవుటవలన, లావిద్యార్థులకు పెక్కు కష్టములును, ధననష్టమును గలవు. కొలదిమంది చేసిన తప్పునకు, విద్యార్థుల సందర్శన శిక్షించుట న్యాయమే నని కట్టుమించి రామలింగారెడ్డి గారు జాదించిరి. ఈసీనిని వీ రెక్కడ గ్రహించిరో? గుంటూరు మండలమున పూర్వనిటిపు పోలీసు కన్స్టేబులు ప్రభుత్వమువారి రెండరిపై సమానముగ విధించుట వీరికి నచ్చినది. ఈవిషయమును వీరు సాధ్యత్వముగ నుదాహరించిరి. ప్రభుత్వకర్తల నీ సందర్భమున రామలింగారెడ్డిగారు రామోదించుట విచిత్రముగ దోషకమానదు. ఒక్కనిరపరాధిని శిక్షించుటకన్న, జేయమంది అపరాధులను వదలివేయుట న్యాయమని, బ్రిటీషు న్యాయధర్మ ముద్ఘోషించుచున్నది. రామలింగారెడ్డిగారు దీనిని తలక్రిందు జేయుచున్నారు. సర్ కే. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, సిండికేటు ప్రతిష్ఠను కాపాడుటకు ప్రయత్నించిరి, గాని, న్యాయదృష్టిని జూపరయిరి. ప్రశ్నపత్రములు బయల్పడిన పని గ్రహించి, శ్రీనివాసయ్యంగారు రెండరిజాలకు ముందుగ పోలీసువారిని విచారింపవలయు నని గోరిరట. పోలీసువారు ఏ సంగతిని దెలుకజాలకబోయిరి. ఇట్టిసిటిలో, మరల త్వరలో పరీక్షజేసిన, బాగుగ చదివినవారే దానియందు తీర్పు లగుదురు. ఇందువలన అక్రమముగ పరీక్షా క్రమములను సంపాదించినవారికి నష్టము దప్పక గలుగును. ఈదండనము చాలదా? చాలకబోయినను నిజమగు దోషకారులను తగిన అన్వేషణము జరిగించి శిక్షింపవచ్చును. దోషకారులను కనుగొన వీలు లేదనుట, పోలీసు సి. ఐ. డి. శాఖ కనమానకరము. లా కాలేజి ప్రిన్సిపా అగు ఆర్థరు జేవిసు గారు గూడ, సిండికేటు తీర్మానమునకు అసమ్మతి జూపి మరల పరీక్ష జరగాట కంగీకరించిరి. కాని ప్రతిష్ఠ యను కెనుభూమును సినేటు సభ వారు విడనాడరయిరి. విద్యార్థులు, మంత్రవర్గపు అధీనము క్రిందకున్నను నిరంకుశవిధానమే అమలులో నున్నది. కఠిన్మతలలో మార్పుగలుగలేదు. అధికారవర్గమువారి యాజమాన్యముక్రింద నున్న ప్రతిష్ఠాపనలను సత్యమూర్తి ప్రభుత్వ లింకను బట్టుకొని తంటాలు పడుటవలన, కాలయాపన దక్కు వేరు లాభము గలుగనేరదు.

కాంగ్రెసు తీర్మానము : మార్చదగిన దెవరు ? “గయా కాంగ్రెసు తీర్మానము మరియొక కాంగ్రెసు తీర్మానముచే రద్దుపరుపబడనంతవరకు, కాంగ్రెసున కనుబంధముగను, దానికి లోబడియు యుండు సంఘములేవి యయినను, జాతీయనిర్ణయమునకు విరుద్ధముగనుండు ప్రతిపాదనమును దేనిని అంగీకరింపజాలవు. నిండు కాంగ్రెసులోదప్పు, ఈ తీర్మానమును పునర్విమర్శించుటకు వీలులేదని స్పష్టముగ చెలిసినవిషయమే” యని సర్వెంటుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము, కాంగ్రెసు విధించిన కార్యక్రమమును మాత్రమే నిర్వహింపగలదు. కాంగ్రెసు ఏర్పాటుజేయని క్రొత్త విషయము లుద్భవించినయెడల, కాంగ్రెసు నియమములకు విరుద్ధము గాకుండ, కమిటీవారు నిబంధనల నేర్పరుపవచ్చును. అంతియగాని నిండు కాంగ్రెసు సభలో నామోదింపబడిన స్పష్టమగు తీర్మానమును మార్పుటకు, మరియొక కాంగ్రెసునకు మాత్రమే అధికారము గలదనుట, నిర్వివాదము. అందుచే, కాంగ్రెసుతీర్మానమును మార్చగోరువారు ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ జరుగుటకు తోడ్పడి, దాని తీర్మానమునకు బద్ధులగుట ముఖ్యము. ఇరుపక్షముల వివాదము లంతరించుట కింతకన్నను యుక్తమున్న ఫలప్రదము నగు మార్గము గనుపింపదు.

కాంగ్రెసు తీర్మానము : మార్చదగిన దెవరు ? “గయా కాంగ్రెసు తీర్మానము మరియొక కాంగ్రెసు తీర్మానముచే రద్దుపరుపబడనంతవరకు, కాంగ్రెసున కనుబంధముగను, దానికి లోబడియు యుండు సంఘములేవి యయినను, జాతీయనిర్ణయమునకు విరుద్ధముగనుండు ప్రతిపాదనమును దేనిని అంగీకరింపజాలవు. నిండు కాంగ్రెసులోదప్పు, ఈ తీర్మానమును పునర్విమర్శించుటకు వీలులేదని స్పష్టముగ చెలిసినవిషయమే” యని సర్వెంటుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము, కాంగ్రెసు విధించిన కార్యక్రమమును మాత్రమే నిర్వహింపగలదు. కాంగ్రెసు ఏర్పాటుజేయని క్రొత్త విషయము లుద్భవించినయెడల, కాంగ్రెసు నియమములకు విరుద్ధము గాకుండ, కమిటీవారు నిబంధనల నేర్పరుపవచ్చును. అంతియగాని నిండు కాంగ్రెసు సభలో నామోదింపబడిన స్పష్టమగు తీర్మానమును మార్పుటకు, మరియొక కాంగ్రెసునకు మాత్రమే అధికారము గలదనుట, నిర్వివాదము. అందుచే, కాంగ్రెసుతీర్మానమును మార్చగోరువారు ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ జరుగుటకు తోడ్పడి, దాని తీర్మానమునకు బద్ధులగుట ముఖ్యము. ఇరుపక్షముల వివాదము లంతరించుట కింతకన్నను యుక్తమున్న ఫలప్రదము నగు మార్గము గనుపింపదు.

స్థానిక వార్తలు
శ్రీమత నాటకము
 చెన్నపురి కార్పొరేషన్ అభిషియల్సు సంఘమువారు వారిమిత్రులును:—1928 సం॥ మే 20-న తేది ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 ఘంటలకు, క్రైస్తవ కట్టకు హాజరయి (కర్నూల రామకృష్ణమహాచార్యులవారి) ప్రమాణాభిషేకము అనునాటకమును తెనాలి ప్రదర్శించెదరు.
 మదరాసు శాసనసభ:—1928 సం॥ మే 20-న 12 తేదిన క్రూరజ్వల వాల్ పాడు, వడనపల్లె, పుంగుడు తాళుకాలలోని ముఖ్యరాయతలను మదనపల్లెలో ఒక కథచేరి అగ్రహారము 11-11-11 శ్రీ క్రూర హయగ్రీవు కట్టమంది రామలింగారెడ్డిగారిని క్రూరజ్వల మదరాసు శాసనసభలో ప్రతినిధులుగా పంపవలయునని తీర్మానము చేసిరి. అని, యొక విలేజు వ్రాయుచున్నది.
 చెంగల్వరాయ నాయకర్ ఉచిత ఆయుర్వేదావధాలయము, వేపేరి-మద్రాస్:—1928 సం॥ ఏప్రిల్ 20-న వైద్యావధాలయమున 10710 మంది రోగులకు చికిత్స గాంపజడెన. ఏప్రిల్ 415 మంది యూరేషియనులు, 1603 గురు భారతీయ క్రైస్తవులు, 808 గురు మహమ్మదీయులు కలరు 8829 మంది క్రైస్తవరోగులకు వైద్యము చేయబడెను. సగటున రోగి ఒకనికి రోజు 1-1/2 మందులవచ్చును. 0-2-4 లయ్యెను. ఒకరోజునవచ్చిన రోజులలోపాచ్చు సంఖ్య 8 వ తేదిన 417 కి వచ్చెను.
 మహాత్మాగాంధీ నేతపాఠశాల
 396 మింటు స్ట్రీటు-మదరాసు
 మైలాపూరు క రోజువన హాజరయి శ్రీయంక ఎ. రామచంద్రయ్యగారు మా పాఠశాలకు 18 రాట్టలును దామతో నోసంగిరి. కృత్తిజ్ఞ తోనందుకొంటిమి తమ యిండ్లలో క్రతిడినను నూలు పడుకుటకును వారమున కోకసారి కడిగిన నూలును మాకు తెచ్చియిచ్చుటకు అంగీకరించువారికి ఈరాట్ట ములనిచ్చి ప్రతిహదా మేమేకొని యిచ్చెదము. వారు నూలు కడిగిండుకు కూలి యిచ్చెదము. ఇచ్చెనున్న వారు వై విలాసము నకు వై పాఠశాల మేనేజరుకు వ్రాయవలెను.
 కీర్తి కేషులగు సర్ నారాయణ చందావర్కరుగారు సర్ శారాయణ చందావర్కరుగారిమృతి జొంబయిన గౌరవము విచారమున ముంచెను. అనేకసభలలో సర్ చందావర్కరుగారి గుణగణములు, వారు విద్యాభివృద్ధిని సంఘసంస్కరణమునకు తోడ్పడిన విధమును ప్రశంసించబడెను. వారి కుమారులు తమతండ్రిగారి యస్థికలనగని 20 వ తేది ఆదివారమునయే 11-30 గంటలకు బొంబయి విక్టోరియాబ్బి న స్టేషను లో వూ నా మె యి లా వచ్చెదరు. పునహ దక్షిణగభవారు 16 వ తేది సాయంత్రము కథజేసి సర్ చందావర్కరుగారి మృతికై విచారమును తెలుపుచు తీర్మానము గావించిరి.
 ఇండియామంత్రి యగు వింక్టర్ ప్రభువుగారు, విల్లింగ్ డన్ ప్రభుదంపతులు సర్ చందావర్కరుగారి మరణమునకు సానభూతి దెల్పుచు తంతివార్తల సంపిరి. కెప్టెన్ ఇండియా లిబరల్ సంఘమువారు సంఘమున కుపాధ్యక్షులుగ నుండి సర్ చందావర్కరుగారి మృతికి విచారము తెలుపుచు తీర్మానము గావించిరి. 37 సం॥ కృషిములనుండి మతసాంఘిక రాజకీయవిద్యా విషయములలో సర్ చందావర్కరుగారి రత్నంతోకెత్తిపోను, సామర్థ్యముతోను పనిచేసి ప్రజల కనేకవిధముల సాయముజేసిరి వీరు కృత్తిత్వము కల్గెను కాపాడుకొనవచ్చును. పత్రికా నిర్వహణమునను, విశ్వవిద్యాలయ శాసనసభల చర్యలయందను వీరు చూపిన సామర్థ్యము నిష్పక్షపాతబుద్ధియు ప్రజల యొక్క యు ప్రభుత్వముయొక్కయు ఆనుకూలమున వీరిని పాత్రులు గావించెను. బొంబయి శాసనసభాభ్యుదయమునండి కార్యక్రమము నడుపుటలో వీరుచూపిన చాకచక్యము ప్రశంసనందెను. నిష్కల్మషమగు దేశాభిమానమును పనిలేదుగు కలమును గల వీరిని ప్రజలు భిక్షుకాలము స్మరించెదరు గాక.

విదేశ వార్తలు

కెనియా సమస్య

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి యభిప్రాయము

“దైవమే దిక్కు అనుట”

కెనియా భారత రాజధానిలకు బ్రిటిషు ఇండియన్ యూనియన్ వా గొనగిన విమరణదృష్టున కెనియా సమస్య చాల ముఖ్యమైన దనియు ఈ విషయమున కొంతకాలము ఆలోచన, ఈతగత ఇంతలో బయలుదేర వచ్చి బ్రిటిషు శాసనసభలో జరిగిన చర్చలకు తమ ఆదర్శములను ఈ దృక్పథమునకు వీలైయుండెడిదనియు సామాన్య మూలాధారము ననుసరించి ఆ లోకకార్యమును కెనియా సమస్యను గూర్చి సమంజసముగ తీర్పుకొనబడుట ఆ ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుగాక అనియు భిన్న భావాలవారందరను సుమృద్ధిగాక సమర్థింపబడుట తోడ్పడుగాకయుని ప్రార్థించిరి. కష్టములు లేవనెత్తిన ననియు కాని ఎంత ప్రయత్నము లోనైనను సామాన్య గౌరవమును నిలబెట్టవలె ననిరి. తేనివో ప్రమాదము కాటిల్లననిరి. ఈ సమయమున బ్రిటిషు ప్రజలు పరిపాలనమునకు తగినవారనియు వ్యాయపథకులకు లోబడువా రనిపించుకొనుటకు ప్రయత్నించెదరని నమ్ముచున్నాడ ననిరి.

చీనాదొంగలు

మృత్యులు జామీనిచ్చుట

దొంగలనే పట్టుకొనివారిని విడుదల చేయుచుటకు దొంగల ప్రధాన కార్యాలయమున కేగి తాము జామీనిచ్చెదమని యు వారు పట్టుకొన్న విదేశీయులను విడిచిపెట్టి వారిస్థానే తమరిని హమీగ నుంచుకొనవలె ననియు చీనా ప్రభుత్వమంత్రు లిద్దరు దొంగలదగ్గర కేగిరి.

లాసేను సభ

గ్రీకులు తురుష్కులకు నష్టపరిహారము నీయవలె నని ప్రారంభ సమావేశమున అనుకూలముగ తీర్మానించినది తోచినసభనుండి మరలి రమ్మని గ్రీకులాయబారులకు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు త్రవ్వపు జేసినది వార్తాపత్రికలు వ్రాయుచున్నయవి.

పోలండు రాయబారుల ఆగమనము

లాసేను మే 17:-పోలండు రిక్కిలకు రాజ్యాంగవ్యాపారములను ఏర్పరచుకొనటకు పోలండు రాయబారులు లాసేనుకు వచ్చిరి. కాన్సులకు, వర్తకపు తేర్పాటులకుగూడ జేసికొనెదరు. పోలండువారిలో రాయబారులను జరిపి కర్మచరమును చక్కచెట్టుకొనుటకు ఇన్స్పెక్టు పాపాగారు 4 గురు సభ్యులను నియమించిరి. రాయబారులు ప్రారంభ మయినవి.

తురుష్కు ఋణము

తురుష్కుమంత్రి స్టానిను కేగని తెలియుచున్నది. ఇంగ్లాండుకు బదులుగ మంచి కాగితపు సొమ్ము రూపకముగ లామియాలసిన ఆర్థు తీర్చవచ్చునని కనుగొనబడు తురుష్కుమంత్రి మంచి పుత్రములకు గ్రహించు సంఘమువారిలో యోచించుట కేగెననుచున్నాడు.

తెల్లనముద్రము-బ్రిటిషు నౌకాదళము

సోవియట్లు మాటిమాటికి మన చేపల చేతలను చూపుచుచున్నట్లు తెల్లనముద్రములో బ్రిటిషు నౌకాదళమున యభివృద్ధిచేయ నైచెదరా యని కామన్వెల్త్ లో యభ్యుదయమునకు కొంతవరకు దీనికొంటివనిరి.

పోలండు సరిహద్దుల తగవు పరిష్కార మగుట

చిక్కులు సడలుట

ప్రభుత్వలభ్యలో పోలండు ప్రాద్యసరిహద్దుల నిర్ణయముగూర్చియు వాటిని మిత్రమండలి ఆగ్రహించిన సంకీర్ణి గూర్చియు ఒక ప్రశ్న వేసుబడెను. ఇదంతయు చిక్కులతో గూడుకొన్నదనియు అల్లరులు కలుగుటచే ఈ సరిహద్దుల నిర్ణయము ఆలస్య మాయెననియు ఒక వైపు ఆసరిహద్దులలోనే ప్రజలు కొట్టుకొనుటచేగూడ ఆలస్యమాయెననియు కర్తవ్య ప్రభుత్వ తెలియజేసెను. ఈ సరిహద్దుల ప్రాంతమున ఈ విషయము రాయబారుల సభవారి కెంతకేయబడెను. చర్చ జరిగిన పిదప అది మార్చిలో పరిష్కారము చేయబడెను. పోలండు సరిహద్దులలో తూర్పుగ తీషియను జేర్చుకొనెనన్న ఏర్పాటును మిత్రమండలి ప్రభుత్వము వారంగిరించిరి.

ఈ పరిష్కారమును ఉభయపక్షములవారును ఆంగ్లేయించిరి రని బ్రిటిషు సానిక ప్రతినిధులు తెలుపుచున్నారు. చిక్కులు సడలుచున్నవి.

ఇంగ్లాండు - రషియా

క్రాసికో గారు లండను కేగుట

వర్తకపు టాడంబడిక నిరర్థకము సోవియట్లు ప్రభుత్వములో వర్తకపు టాడంబడికను జేసికొన్న దేశములకంటె, ఒడంబడిక జేసికొనని దేశము లెన్నియు తక్కువ వర్తకమును జేయుటలేదు ఒడంబడిక జేసికొన్న దేశములు ఎక్కువ వర్తకము జేయుటలేదు. తమకు యురయోగించు దేశములకే సోవియట్లులు కస్తువులు కావలసిన ఉత్తరువు జేసెదరు. 6000000 డాలరులు విలువగల పాదరక్షల సంపదల నని యునైటెడ్ స్టేట్సువారికి తెలియజేసిరి. ఇంగ్లాండుకు బంపు ఇంజను ఉత్తరువులు స్వీడన్ కకు, పోలండుకు బంపిరి. సరుకులను అందజేసినవెంటనే సొమ్ము నిచ్చుచున్న వో రషియాలో వర్తకపు టాడంబడికను సాగించుటకే ఉద్దేశముగలదు. రషియానులు మాత్రము అభయమియవలెను. బ్రిటిషులేఖయందు జూపబడిన ఆక్షేపణలకు గూడ సోవియట్లులు తగిన ప్రత్యుత్తరము నీయవలెను. కర్మనుప్రభుత్వ, క్రాసికో గారు సేద మాట్లాడుకొనెదరని అనుకొనుచున్నాడు.

ఇంగ్లాండు-ఇండియా

స్నేహభావమును పెంపొందజేయుట

నిష్పాత్తిక సంఘము

భారతీయులను, బ్రిటిషు ప్రజలను ఏకతమునకు జేంద నట్టియు నిష్పాత్తిక భావముతో గూడుకొన్నట్టి వారితో భారతీయులకును గ్రేటుబ్రిటన్ ప్రజలకు స్నేహభావమును అలవడజేయుటకు ఇంగ్లాండులో యోగకస్య అనునామ ఒక సంఘము నేర్పరచినది. దీనికి కన్నాటుప్రభు వధ్యక్షులు. ప్రారంభ సభ జూలై 2 తేదీని జరుగును. ఉపాధ్యక్షులు హార్డింజి ప్రభువు. కళర్లల మహారాజు, జాల్వార్ మహారాజు ఆగాఖాన్ గారు, నవనగరు సాహెబుగారు (తూ. ప్రభువు, మాంపే గు రొవాల్డే ప్రభువు. ఇండికేపు ప్రభువు, మాంపే గు ప్రభువు గౌరవ కార్యదర్శి ఇమిలియాటిని సతిగారు, గౌరవ కోశాధికారి వారాల్లు వారెనగారు.

ఈ సంఘాద్దేశములను ఆహ్వానించు శ్రీపుత్రుడు లండను గభ్యులుగ నుండవచ్చును.

ఇండియను సర్విసు ఉద్యోగుల గోల

తమ ఉద్యోగ కాలము ముగియక పూర్వమే పించనపుచ్చుకొనువారు చాల అసంతృప్తులై తమ పించనలను హెచ్చుజేయవలెనని మనవి చేసుకొనిరి. జనవరి 24 తేదీని దాఖలు జేసుకొన్న ఆర్డీని వివేకమనరి. ఈ విషయమును రాయబారులను వారికి తెలియజేసెదమనియు ఇంజనీరు పించనలనుగూడ రాయబారులకు తెలియ జేసెదరు.

యునైటెడు స్టేట్సు

ప్రభుత్వమున తమకు నమ్మకములేదని. 251 మంది అనుకూలముగను, 70 ప్రతిహతులుగను ఓటుల నిచ్చి ప్రతినిధి సభ వారు తమ యసమ్మతిని తెలియజేసిరి.

ఐరిషు ప్రవాసితులు

అప్పీలు కోర్టువారు ఆర్డు ఓబ్రయన్ గారి వదలి వేయవలెనని వుత్తరువు చేసిరి. ఈతడు వెంటనే మరల రాజ్యద్రోహపు కుట్రచేసెనను నేరము నాపించి అరెస్టు చేసిరి. జామీనియ నిరాకరించిరి.

సోవియట్లు తికనగారిని బాధించుట

అంగ్లో ప్రెంచి ప్రతినిధులతో గలిసి సోవియట్లు ప్రభుత్వమును తికనగారు బాధించు ప్రయత్నించెననియు దీనికి దృష్టాంతరము బ్రిటిషు కాన్సులు ఈతని చెండుసారులు వర్షించుట యేజనియు సోవియట్లులకు విరద్ధముగ ప్రతికూలేర్పరచుచుండెననియు తికనగారు తెలియజేసెనను నేరములను సోవియట్లులు మోపిరి.

నష్టపరిహారములు

క్రొత్త ఏర్పాటులా?

బెర్లిన్ యభిప్రాయము

జర్మనులు ఇకనేమి చేసెదరో యని వేచియున్నారు జర్మను మంత్రిగృహమువారు క్రొత్త ఏర్పాటులను మిత్రమండలికి నూచించ నుద్దేశించిరి తెలియుచున్నది.

ఇంతవరకు క్రొత్త ఏర్పాటులను జర్మనులు చేయరని బెర్లిన్ ప్రెస్సు ప్రతివాదిలేఖరి తలచు చున్నాడు. అభ్యుదయము గూర్చి ప్రభుత్వము వారిలో చించుచున్నాడు. ఈ విషయమై రాచకీయాభి ప్రాయములు భేదముగనున్నవి. పెట్టుబడి ధనముమీద వన్నును విధించి అభయముల నీయవలెనని సాంఘిక వారులు నూచించిన విధానమును ప్రజాస్వామ్య వారులు అంగీకరించుచున్నారు. ప్రజాపక్షమువారు దీనిని ఆక్షేపించుచున్నారు. ఇదివరకు చేసిన ఏర్పాటులే చాల ఎక్కువనియు ఇక నుండు అవీర్పాటులను హెచ్చుచేయరాదని జర్మను సారి క్రామిక సంఘమువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

బగ్దాదు ఇనుపదారి

అంగ్లో సిర్స్ కర్మచరారు చాలవరకు బగ్దాదు ఇనుపదారి కర్మములో వాటాలను కొన్నారనియు వీరు తక్షణమే ఇనుపదారుల నుపయోగించుకొనెద రనియు అస్త్రాబి జర్మను వాటాలను మరల కొనుటకు మిత్రమండలియు తునుష్క ప్రభుత్వమువారును చర్చించెద రనియు తునుష్క పత్రికలు తెలుపుచున్నయవి.

ఇరాకులో తురుష్కు సేనలు

అండకో, మే 16:-ఇరాకును తాకుచున్న సరిహద్దులలోనికి తురుష్కులు క్రొత్తగ అదనపు సేనలంపెనంతి తమకు తెలియదని మెక్స్సియగారు కామన్వెల్త్ లో తెలియ జేసిరి.

ఇరాకు సరిహద్దు సమస్య

లాసేను, మే 16:-ఇరాకు సరిహద్దును గూర్చి అంగ్లో తురుష్కులు ఒడంబడికను ఆరంభమునను ఆపుకొనే జేసికొనలెననియు ఈ వ్యవహారము పరిష్కారమునకు గుర్తమునకు పూర్వమున్న ఏర్పాటులే నిలబెట్టవలె ననియుచర్చించి తురుష్కుల సర్వాయుధాన విషయములను పదలకొనటకు అంగీకరించిరి. వైజన్, తి జిప్రు ఆధాయముల మీద సంపాదించిన ఋణమును తుర్కీ వారు ఇత్యునకర్తరేదనిరి.

బోన్లూగురు 24 తేదీలోపు అడవులకు రారు.

అధిక సమపాదకులను గూర్చిగాడ ఒడంబడిక జేసి కొనిరి.

సింగపూరు నాక అంటుకొనెను. అగ్ని చల్లార్చబడెను. కొంత సమయం వ్యవహరించెను.

గిరిపాలి నమధులనుగూర్చి బిటిషు తురుష్క ప్రభుత్వమువారు ఒడంబడిక జేసికొనిరి తెలియచున్నది.

బిటునులో పనిలేని కార్మికుల పరిస్థితులు కొంచెము అనుకూలమైనవి.

బిటునులో యుద్ధమునకు పూర్వమున్న వానకంటె ఇప్పుడు జీవనవ్యయము నూటికి 70 చొప్పున హెచ్చినది.

ప్రతి వర్గము చట్టము కొంచెము మార్పులో కావచ్చునట్లు ఆమోదించబడి కమిటీ ఆశీర్వాదము లభించుకొనెను.

బార్ల పేర్లగుగురు ఆమెరికను ఇనుపదారుల వర్గములో ప్రముఖుడు. ఈతడు స్వర్గము దాయకు.

బి. వి. నాక అంటుకొనె ననుమన్నార. ఇది బొంబాయి నుండి లండనుకు బయలుదేరిన నాక. ఇందులో 129 ప్రయాణికులున్నారు.

రుమేనియాకు బిటిషువారు సైనికవర్గము నంపలేదనియు, ఎవరో సైనికోద్యోగములనుగూర్చియు రిజిస్ట్రేషన్లను జూచుట కేగిరినియు కామన్వెల్త్లో తెలియజేసిరి.

యన్లైవ్ డిప్యూటీ ఆఫీసరును సంపాదించుకొనుటకు బోంబాయి ప్రాంతము వర్గపాఠముచే నాక మొందెను. మోటారు బండ్లు, గుడిసెలు, ప్రజలు కొట్టుకు పోయిరి.

(మే 16-రాత్రి 7/40) గిరిపాలి సందర్శన ప్రయత్నించుచున్నటులను తురుష్కులవై తీవ్రదర్శనము వెలువడి తీసికొనవనియు తెలుజులగుగురు ఏర్పాటులను తురుష్కు లంగీకరింపనివో క్షణచూరము నంతనమిక్రమందలి చేతిలో నుంచెదవనియు తెలియజేయుచున్నారు.

తురుష్కులు రషియను వర్తకరాయబాదులను గుర్తించి పోవుటచే కాకాస్టానులోపిలు స్మిర్నాలోనున్న రెండు రషియను పొంగయోడలు తురుష్కు-సరిహద్దు సముద్రముల నుండి పోవలయునని తురుష్కులు తీవ్రపు జేసిరి. దీనికి కారణము బోలిషునిట్లు తురుష్కు-పొంగయోడను బాటాకు పోనీయక పోవుటయే.

అమెరికనుఆక్రమణనైనికవ్యయము మండ్లెండు సంవత్సరములోపు 100000000 రంగారు మార్కులను తమ సైనికవ్యయముకంటె ఇత్యవలెనని ఆక్రమణ సైనికవ్యయనిర్ణయసంఘమువారు తెలియజేసిరి. అందరికంటె అమెరికనులకు ముందుక ఇత్యవలెననిరి.

ఆ-కెన్డాకియ సంబంధములలో ఆంగ్లో ఇటలీయన్ల మధ్య తమ తోడ్పడి యూరపును నిర్మించుటలో సహాయముగా కయిని బారిదండులు ఇటలీరాజునకు సందేశముగంపిరి. ఇటలీ రాజదంపతులుజూపిన స్నేహభావమునకు అదరణకుండును లభించిరి.

లండనులో శ్రీలంక పోలీసువసులు లండనులో 20 మంది శ్రీలంక పోలీసులను లియ్యబడెను. పోలీసు కనిస్థేయలుగా నున్న పురపులకుల అధికారులు లియ్యయి యాశ్రయముగూడ నియ్యబడెను. వీరు గూడ అరెస్టు చేయవచ్చును. శ్రీలంక యాదరికి యిసస్సెక్టరు పనులు జీతము వారమునకు చెరి 5.4-0 పానులు, ముగ్గురికి సార్వెంటు పనులు జీతమువారమునకు చెరి 4-15-0 4-17-0 పానులు, 15 మందికి కనిస్థేయ పనులు జీతము వారమునకు చెరి 3-4-0 3-6-6 పానులు ఏర్పరుపబడెను. వీరిలో చాలమంది అనివాసీతలు.

నర్సన్ - టీడ్

ఎక్స్ప్రెస్ నల్ల జపాను వాన్నిషు

నెం॥ 927 గాలను 1 కి రు 5-5-0

BEST & Co. Ltd.

Post Box No. 63, Madras.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మేసల 18-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు			
కుసుమ తెనాలి	,, ప 45 గలవి	రు 11-0-0	12-0-0
సెల్లూరి	,, డిటా	,, 14-8-0	15-8-0
డిల్లీ	,, డిటా	,, 14-0-0	15-8-0
రాగులు కా. 164 బస్తా 1-కి	,,		8-8-0
నవ్వులు	,,	22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	10-8-0	రు 11-0-0
సెనగలు	,, డిటా	,, 10-0-0 11-8-0
పెసలు	,, డిటా	,, 11-8-0 12-0-0
మినుములు	,, డిటా	,, 13-8-0 15-8-0
ఉలకలు	,, డిటా 164	,, 7-0-0 7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులునూనె బా 1-కి	రు 150-0-0	155-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	24-0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పు బా 1కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56-0-0	58-0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 145 మిమన్ నూనె	180
ఆముదము నూనె బా 1-కి	రు 122-0-0	128-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

బాంబులము బా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
మారపము	,,	రు 125-0-0 130-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరి) బా 1-కి	రు 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు 1-కి	రు 40,	45
కాళహస్తి పాయకట్టు	,,	రు 60, 65
తెల్లము బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతడి బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
,, కొత్తది బా 1-కి	రు 85-0-0	42-0-0

(5) ఇసుము

కట్టలు రఖం బా 1-కి	రు 87-0-0	88-0-0
చదరం	,, 88-0-0	40-0-0
రవుండు	,, 87-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

మెడి 100 తులంకు	రు 82-0-0	85-0-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24-8-0	25-0-0
నవరస 1-కి	రు 15-13-9	
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 800-0-0	805-0-0
రాగి డిటా	రు 855-0-0	860-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 56-0-0	57-0-0

(7) తంగులు అలిజతెన

అవు కృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రు 125-0-0	128-0-0
తొట్టిక్రిష్ణుడు 20 డిగ్రీలు		డిటా
సింహంమార్కు 20 డిగ్రీలు		డిటా
అవుకృష్ణుడు 16	రు 108-0-0	110-0-0

వల్లికుగ్రంథాలయముల ప్రకటన

చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు 1923, 24 సంవత్సరపు బడ్జెట్టులో వల్లిక గ్రంథాలయముల పోషణకుగాను రు 15000 ఖర్చుచేసారు. వల్లిక గ్రంథాలయములు వచ్చు ప్రయోజనము నుండుటలవారు సరియ గ్రంథాలయములకు సామ్య కావలసివో యుక్రింద వసూరు చేయబడిన అంశములను తెలుపుచు దక్షిణాంధ్రము యొక్క అగ్రము యీసెల 25 వ తేదీలోగా చేరులాగున సందర్శించవలసింది. సదుద్దేశముల యీ ఆపివేయుచుండెదర క్షమాగారికి 1. 6 28 తేదీలోగా చేరవలసియున్నది.

(1) ఖర్చున తెలియజేయు స్టేటుమెంటు (2) 1921 సంవత్సరం 8 మే తేదీ 719 సంఖ్యల ఆర్డరులో గాంటు యాదివరకు యిచ్చివుండేనో అండులో వుండి వ్యయములను సామ్య, నిజము, (3) వారిసంస్థామ్యముల ఖర్చు వెల్లడలచిన సామ్యమొత్తం. (4) ప్రభుత్వమువారిగల సహాయము కొరకు సామ్యమొత్తం. (5) గ్రంథాలయము యేర్పరచినతేదీ యిప్పుడు ప్రస్తుతములసంఖ్య.

కో. రామయ్య,

12-5-22

వాతావరణస్థితి

1923-సం॥ మేసల 18-వ తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	వర్షము 1-వ తేదీనుండి వర్షము	వర్షము 1-వ తేదీనుండి కామన్వెల్త్ వర్షము
గోపాలపురం	90.0	82.1	0.10	0.26	1.59
కోకాపుట్	99.7	72.8	...	1.96	0.84
విశాఖపట్నము	90.0	82.8	...	2.23	0.58
కాకినాడ	104.8	83.0	...	0.40	0.93
మచిలీపట్నము	101.4	81.0	...	0	1.20
గుంటూరు	110.8	81.3	...	0.74	1.12
కర్నూలు	118.7	85.3	...	0.53	0.65
బళ్లారి	108.9	79.5	...	0.89	1.22
అనంతపురం	107.7	79.6	...	0.72	0.01
కడప	109.4	89.2	...	0.13	1.02
నెల్లూరు	107.9	81.1	...	0	0.78
మద్రాసు	100.8	79.4	...	0.03	0.94
కడపూరు	95.1	81.2	...	0	0.93
తెలూరు	102.8	79.2	...	0.77	1.59
నీలము	101.7	78.1	...	3.29	1.36
కోడలబరూరు	98.7	69.5	0.46	2.23	0.54
తిరుచనాపల్లి	108.8	79.1	...	0.45	2.84
నాగపట్నము	95.8	81.6	...	0.15	1.25
పుదుచ్చోరి	101.8	78.0	...	0.12	2.60
మధుర	100.4	72.8	0.66	0.95	2.95
పాంబన్	98.4	79.6	...	0	2.08
తిరునల్వేలి	...	...	0.92	0.70	1.91
తిరువేంద్రము	87.4	76.4	...	0.71	6.78
కొచ్చిన్	91.7	76.9	...	1.74	7.07
కాలికట్టు	90.5	79.1	...	1.69	5.43
మలకపూరు	91.4	81.5	...	1.17	2.72
తెంగునూరు	84.6	68.8	...	3.30	0.12
హాస్సన్	94.2	69.1	...	2.76	1.88
మేర్కాళ	84.2	65.0	...	2.04	2.74
తెమక	106.8	83.1	...	0.42	0.71
హైదరాబాద్	105.5	80.6	...	0.09	1.45
కార్వాక్	92.2	81.5	...	0	1.01
రత్నగిరి	89.0	79.0	...	0	0.20
బొంబాయి	91.8	81.6	...	0.02	0.03
హోలూరు	105.7	79.5	...	0	0.79
కొడెకనాల్	70.4	54.2	0.21	4.28	3.59
ఉదకమండలము	72.8	58.0	...	37.0	3.28

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో 0.10 అంగుళముల వర్షము పడినది. విశాఖపట్నమున ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. ఉత్తరమండు కొంచెము మబ్బుగనున్నది కాకినాడ బందరులో పగటివేడిమి మాయముకంటె 4.4 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది. గుంటూరు కోకాపుట్లలో డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది.

దక్షిణము:—అకసము అచటచట మేఘములతో అల్లకొన్నది. పగటివేడిమి సాధారణముగ అంతటకు 3 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది. కడపలో రాత్రివేడిమి 5.7 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది. కర్నూలులో 3.6 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది.

కర్నూలు:—అకసము మేఘావృతమై నది. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 2.3 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది. కడపలో 4.1 డిగ్రీలు కత్తున.

హైదరాబాదు:—అకసము నిర్మలముగ నున్నది. రాజ్ముత్యంలో పగటివేడిమి 2.9 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది. కాత్రివేడిమి 3.5 డిగ్రీలు హెచ్చుగ నున్నది. రాజ్ధాని ఉత్తరాగ్రమున చక్కగ నుండవచ్చును. పగటివేడిమి హెచ్చుగ నుండును. విశాఖపట్నమున చినుకులు కడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు, సామ్రాజ్య

వాతావరణ శా. వ్యయము

దేశీయ వార్తలు

జూన్, 19 వ తేదీన సింహాయందు రాజప్రతినిధి గృహ మున రెడ్డు కాసునా నైటి సాంకేతిక సమావేశము జరుగును.

ఇండియా బర్మాలు మధ్య సామాన్యకరణ వార్తలు పంపుట 14 వ తేదీ నుండియు తిరిగి ప్రారంభింపబడినది.

కొన్ని విలులు

సింహ 17:— రాజపు వారమునకు 30 లక్షల కొన్ని విలులు అమ్మటకు భారత కార్యదర్శి నిశ్చయించుకొనెను.

దండి జనకవార పనివారము పనిలోనికి రావంత జేయుటకు యజమానులు నిశ్చయించుకొనిరి. పనివారము ఈ నెల 29 తేదీకి పనిలో చేరబడును. తర్వాత వారాపని చేసి తీరెదరు.

కలకత్తానుండి బొంబాయికి జనమెయిలు ప్రెయిస్ నా వురావుయందు సాంకేతికము 7-26 నిమిషములకు బయలుదేరును. అంగ్ల దేశమునకు జన టపాలు దీనిలో పంపబడును. ఈ బండి మధ్యాహ్నము 1-20 నిమిషములకు బొంబాయి చేరును. తపాలా స్టీమరు 3 గంటలకు బయలుదేరును.

రంగూన్ ప్రెయిస్ ప్రతిక

ప్రతిక కథిపరులను మేజర్ యే. యే. ఫోర్ గారు పత్రికలో సంబంధముకలకునట కలన నుపసంపాదకులకు నున్న ఈ డబ్బు. ఆర్. ప్రొసగారు సంపాదకులుగా పనిచేయుదురు.

ఒక పైనికోర్కీయొని వృత్తి

రెవెన్యూ కలెక్టర్ హెచ్. క్లిఫ్ఫర్డ్ గారు వ్యూహములన 45 వ యేట 18 వ తేదీ రెవెన్యూ బామున 2 గంటలకు సికింద్రాబాదులో జరగను నొందిరి. అంత్యక్రియలు జరుపబడినవి.

అభ్యుపాసన వార్తలు

తురుష్క రాజకీయవాదులకు బుద్ధిచే గారు కాబూలులో జరగనునొందిరి. అమీరుగారు దావూలానువద్ద క్రొత్త రాజధానిని కట్టించుటకు యత్నము గావించుచున్నాడు. కాబూలు పిషాబు మోటార్ రోడ్డును కంకణివారు రోడ్డును యొనగితిలో రోడ్డువుటకు మోటారు బండను ప్రైవేట్ కంపెనీ వుధ్యనడిపించునని తెలియచున్నది.

ఒక అసహాయవాది వకీలు పంపు కేసు

సింధురాష్ట్రము కాంగ్రెసు భిలాభుతు సంఘముల కథ్యుడగు అబ్దుల్ జబరు గారు అసహాయాద్యమును నవలించిన వకీలు. ఆతడు కొన్ని అసహాయముల నిచ్చినందుకు పీడకుట్టాను రద్దుచేసెదమని జ్యూజీమలు విమోచనము ఆతనికి నోటిను వంచెను. ఆ కేసులో జబరుగారు వాదించడలచిరి గాన కాంగ్రెసు భిలాభుతు సంఘముల అధ్యక్షులకు రాజీనామాను పంపిరి.

జాయంటు స్టాకు కంపెనీల సమావేశమున అల్లరులు భారత వర్తక సంఘానిరసము

బొంబాయి మే 16 :— బొంబాయియందు జాయంటు స్టాకు కంపెనీల వాటాదర్శకుల సమావేశములందు కొంతమంది వాటాదార్లు అల్లరుల సందర్భమున ఇట్టి అల్లరుల లభింపకుచున్నదని యాభారతదేశమున సంయుక్త వ్యాపారాభివృద్ధి కిభంగకరమనియు నిశ్చయించు భారత వర్తక సంఘాసంఘమువారు తీర్మానించిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

దేవిగారు 15 వ తేదీ ఉదయము మెట్టుపాలెమునుండి మోటారులో ఉదయమండలమున కేగిరి. అట్లు గా. సి. పి. రామస్వామయ్యకు సి. ఐ. ఇ. గారి బసలో అతిథిగా నుండిరు. 18 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కాస్మాపాలెటను రైల్వేలో మద్యపాననిషేధమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. ఆనాడు సాయంకాలము 4-30 కు మార్కెటు మైదానమున కాంగ్రెసునుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. అటునుండి బొంబాయికి వెళ్ళెదరు.

తురుష్కలు - మహమ్మదీయ సమావేశము

అల్లరు అమీరు హాజరుగాడు

అలహాబాదు, 17:—తురుష్క ప్రభుత్వమువారిచే ఖలీఫా భావినిధిని నిర్ణయించుటకును, మహమ్మదీయ రాష్ట్రముల సంఘము నేర్పరుచుటకును అంగారాయం దేర్పాటుజేయుచున్న అభిలషా మహమ్మదీయ సమావేశమునకు అల్లరు అమీరు హాజరుగ నను వదలిపో సభ్యులు లేదని పంపినరు పత్రిక దెలుపుచున్నది.

రైలుబండిలో అత్యంత వ్యతిరేకత

మెట్టుపాలెము, మే 17:—ఉదయమండలమున మెయిలు బండిలో కాబూడిమీరుగా ప్రయాణమొనర్చుచున్న ఎ. ఇ. కెయిలరు అనునాతడు లావేరియందు తుపాకీతో అత్యంత వ్యతిరేకత చేసికొని పడియుండెను. ఈతడు అబ్దుల్ కాఖాయందు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు. ఈ కాఖాయందే అసిస్టెంటు విమాన నరుగు టి. ఎ. కె. టయిలరుగారి తుపాకీ. రియలుబండ్లను పరీక్ష జేయుచున్న సీతాపతిఅయ్యరు అను స్టేషను పోలీసు ఇన్స్పెక్టరునకు ప్రయాణికులు దెలిపిరి. గాడ్ల వెంటనే ఉదయమండలమునందున్న మృతునినిభువులకు తిరిగి పంపెను. వారు కచ్చి కలెబరమును వకపరుచుకొనిరి.

అహమదాబాదు సమ్మె

ఇంకవలకు సమాధానము దుడురలేదుగాని యజమానులు పనివాడవట్టు కావ్యముబాని యుండలేదు గాని కర్మలోకేతు దురురచ్చును. బోనము విమయమును. మేవర్గిరింకతెను కేతముల కేటు ను నిర్ణయించుటకు మధ్య వత్తుల సంఘము నేర్పరుపవలెను. అనిప ని వాండు కోర వలెను. ఈ కేటం పనులు ను జరుగు వరకు వారు యితరపనులకలన నే జీవించవలెనుగాని సమైక్య మునరారు. మధ్యవర్తుల సంఘము నేర్పరుచుగానే వారు పనిలో చేరవలెను. గాని వాటివేమోరము తేలవరకు నేచియుండగూడదని మధ్యవర్తుల నొకరు ప్రాధేను అనందకంకరుగారు శ్రీమతి అనూయాబాయిగాకి ప్రాసినతేను కార్మిక సంఘ కార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి.

ఒక బాంబు కేసు

మనిలాల చుగళలాల, (కయరా) జిరాఫా కర్కాసి (కచి) 18 ఏడవ వాడు అను వాడొకరును బాంబునోరు నవాబును దివానును చంపుటకు బాంబులుచేసి 20.4.22 వ తేదీన రెండు గంటలలో బాంబులను వెట్టికొట్టెనని చెప్పి 17 వ తేదీన మేమున లో నవాబుపేరను దివానుపేరను పానుచేయించిరి. పిమ్మట పోలీసువారు అరెస్టుచేసి వాడొకరిని కేసుచేసిరి. జీవరాజును వాడు మనిలాల చెప్పినతీరినచే నను ఆతడు నిజమునొప్పుకొనితమాణ గోరెను. పనిలాల కాంగ్రెసు వలకేరిని చెప్పి. ఆతడు గూడ చివరకు నేరమునొప్పుకొనెను. జీవరాజుకు రి ఏండ్లును, మనిలాలకు 20 ఏండ్లును కఠిన శిక్ష జేయబడినది. బాంబునోరుబయలులో వారు శిక్ష ననుభవించదలెనని అభ్యవించిరి.

శ్రీయుత బాలసుబ్రహ్మణ్యగుప్తగారు

ఏలూరులో స్వాగతము

ఏలూరు, మే 16:— చాలకాలము కృష్ణాజిల్లాయందు కాంగ్రెసు ప్రచారము గావించి, గవర్నరు మెంటువారి యగ్రహమునకు పాత్రుడై, 18 మాసములు కారాగారవాసము ననుభవించి, యీనెల 5 వ తేదీన విడుదలయైన శ్రీయుత మతం బాలసుబ్రహ్మణ్యగుప్తగారు బెజవాడనుండి మెయిలుబండిలో నిన్నటియుదయం నీపురంబునకు విచ్చేసిరి. కాంగ్రెసు కమిటీవారు వీరికి స్వాగత మొసంగి మేళతాళములతో గొప్ప యూరేగింపులు త్వరము గావించిరి. వాలంటియర్లు చేర్చుటకై అంధకాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులగు శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులు గారుగూడ నీదినమున నే యిచటికి వచ్చియుండిరి.

సాయంకాలము 6 గంటలకు గొప్ప బహిరంగసభ శ్రీయుత ప్రకాశం పంతులుగారి అధ్యక్షతకొండ పురమందిరమున జరిగినది. శ్రీయుత గుప్తగారు వారిజెయిలు అనుభవములను విశదీకరించిన పిదప, అధ్యక్షులు గంభీరపర్యాయము గావించి వాలంటియర్లకు చేరవలయునని సభ్యులను ప్రార్థించిరి. వెంటనే కొందరు కమహావములను వాలంటియర్లు జాబితాలో ప్రాయించిరి. చాలమంది యింకను చేరుచున్నారని సభ జయప్రథముగా రాత్రి 9 గంటలకు ముగిసిరి. (విలేఖరి)

గొప్ప బందిపోటు

ఒక జమీందారుగృహమున రెండుహత్యలు

కలకత్తా మే 16:—నాపురాట శాల్క మైక్లడూరమున నున్న కోనగ్రామమునకు గతరాత్రి, ఒక మోటారుబండిలో నల్ల రువచ్చి రెండుహత్యలు నొసర్చిరి. ఈబండి బాబు ప్రసన్నకుమార ముఖర్జీ యొక్క గృహమునకు కొలదిగజములదూరమునకు వచ్చి ఆ గెను. అందు 3 డి నల్లరు దిగి గృహమును ప్రవేశించిరి. క్రిందగడులలో గ్రామపాఠశాలాధ్యాయుడు ద్విధుండగారి వాల్వర్లతో వాతని బెడదించి కాల్చుచేరులను కట్టి ఒకతానుతెరతో వాతని నోటిని కట్టివేసిరి. వెంటనేవారికై యంత్రులలోనికి జని ప్రసన్నముఖర్జీని జూచి రెండుగుండలతో వాతనిని బంపిరి. ఇంతలోనా జమీందారుని మేనల్లుడు కైకవచ్చి బందిపోటు దార్లలో నొకనిని కట్టుకొనెను. కాని ఆతడు మూడు రివాల్వర్ల గుండలకొండ పడగొట్టుబడినది. ఆతనికి చాలగాయములు లేను. వెంటనేప్రెద్దకాలకు గొనిపోబడినది. అక్కడ వాతడు వాజూలము నొసగి తురగించెను. బందిపోటుదార్లు ఏమియు దొరుకొనకయే పారిపోయిరి. వారి మోటారు ట్యాక్సి కలకత్తా, పీఠియందు వదిలివేయబడియుండెను. తరువాత నీసందర్భము న ననుమానముకై నిర్వయ అరెస్టుజేయబడిరి.

నాయస్థానములు

మూనిషనుబోర్డు కేసు అప్పీల్లు

(కలకత్తా హైకోర్టు)

కలకత్తా, మే 17:—మూనిషను బోర్డుకేసు అప్పీల్లుని చారణను హైకోర్టునందు ప్రధాన న్యాయమూర్తియొ, మరియొక న్యాయమూర్తియొ ముగించిరి. మూడుఅప్పీల్లునిచారించబడినవి. అందు రెండుక్రిందికోర్టులోని ముద్దాయిలని. మరియొకటి క్రిందికోర్టులో ఫిర్యాదులగు ప్రభుత్వమువారిది. ఫిఫు(వెనీడెన్సి)మేజిస్ట్రేటు, ముద్దాయిలముగ్గురై చేపడిన మోసము నేరమును విచారించి బిల్లింగువర్చు. మైకెలఅనువారి నిరువురను దోషముగ నిర్ణయించి ఒక్కొక్కవర్చురము శిక్షనిధించెను. మూడవముద్దాయియగు, బ్రాహ్మబరన్ అనునాతడు స్టోపిగా ప్రకటించబడి వదిలివేయబడినది. ఈయు క్లర్కువై ప్రభుత్వము రిప్పిలుజేసిరి. మొదటిఇరువురు ముద్దాయిలనుగూడ తమశిక్ష అక్రమమైనదని అప్పీలుచేసిరి. ఈకేసులు ఏమిట 28 వ తేదీన ప్రారంభమాయెను. ఈదినమున ముగిసెను. తీర్పు నిలిపియుంచబడినది.

జంగులూరు సైన్యపాఠశాల

ప్రభుత్వమువారి విద్యార్థి వేతనములు

ఉదయమండలము మే 17:—జంగులూరు కందలి సైన్య పాఠశాలయందు విద్యార్థి వేతనములందు చుండు విద్యార్థుల సంఖ్య 15 మాత్రముండవలెనని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. ప్రస్తుతమువారి సంఖ్య 8 గురు మాత్రమే వీరికి కల 1-కి నెలకు 60 రూ॥ చొప్పున ఉపవేతనము నొసగెదరు. ఈ వర్తనమునకు ఏరుకొనబడిన మిగత 7 గురు విద్యార్థులలోను 3 గురు బ్రాహ్మణులు, 4 గురు బ్రాహ్మణేతరులు, బ్రాహ్మణేతరులలో నొకరు తెలుగు, ఒకరు తమిళము మరియొకరు కర్నాటకము, నల్లరయారకు మళయాళములనుండి ఏరుకొనబడినది. వీరు మూడు వర్తనములు చదువవలెను. అనంతరమునెడల నాల్గవవర్తనము గూడ ఏర్పరుపబడును. వైదిద్యార్థులందరను మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు కెమిస్టరీ, ఫిజిక్స్, గ్రామి ఏటులు.

బెంగాలు - గ్రాంతుట్రంకు కాలవ

కలకత్తా మే 17:—గ్రాంతుట్రంకు కాలవ ప్రాజెక్టును గురించి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనను గావించిరి. కలకత్తాకు తూర్పుబంగాళమునకు సరాసరి స్టీమరు మార్గమునుట అత్యంతవ్యవసాయము. కాని ప్రస్తుతమార్గమున బోగ్రావద్ద మెట్టువేసిపోవుచున్నది. అందుచే గీతఖిలాబుగద్ద భూమిని క్రయి కొత్తమార్గమేర్పరుపబడినది కాని ఇదిబయప్రథముగా జరుగునని దృఢముగా జెప్పటంకొనకు కొంతకాలముపట్టును ఈపరిశోధన ముగియువరకు గ్రాంతుట్రంకు కాలవ నిర్మాణమును ప్రభుత్వమువారు అపియుంచిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము

ఏప్రియలు నెల జమా ఖర్చు ఆవరా

అయిదుములు	జమ
క్రిందటి నెల నిల్వకార్యస్థానమున	260 6 2
పోస్తేజి నిల్వ	2 12 8
శ్రీ॥ నడింపల్లి నరసింహారావు గారి కద్ద నిల్వ	205 14 11
భో॥ పట్టాభిసేతారామయ్య గారి పేర కో ఆ	5,068 2 0
వంతులలో బహుజననిధి నిల్వ	2,000 0 0
డి॥ బా॥ జి॥ నిధి	21,406 8 4
బా॥ నాగేశ్వరరావుగారి పే॥ ఇండియన్	1,448 12 0
బ్యాంకులో ఖద్దరు బా॥ నిల్వ	1,521 15 9
బా॥ ట్రాడునివారణ బా॥ నిల్వ	341 9 8
గయాటిలకునిధి (జనరల్)	15 0 0
సభ్యులచందాలు	13 8 0
పోస్తేజి జరు	80 8 0
శ్రీ॥ గోదావరిజిల్లా సంఘమానుమండి 1922	14 1 5
సం॥ బా॥ తిలకునిధి బాకీ	20 0 0
శ్రీ॥ పే॥ నారాయణమూర్తిగారి కిల్లు దాఖలా జమ	22 0 0
భా॥ ముఖ్యరామయ్యగారి కిల్లు జమ రొక్కం	88,000 0 0
వరనాగిరి వెంకటగిరిగారి కిల్లు జమ రొక్కం	35 1 4
ఆఖిలభారత ఖద్దరు సంఘమానూ అప్పుగా	62,461 8 5
పంపినది	
కరెంటు లెక్కమీద కోఆపరేటివ్ బ్యాంకు	
నుండివచ్చిన కడ్డి	

కార్యస్థానపుఖర్చులు	55 4 0
కార్యస్థానమున నుంచువారి వేతనములు	285 0 0
పోస్తేజి కర్చు	11 15 0
వడ్డీలు అనంతపురంజిల్లాకు (ప్రచారం ని)	
పంపినది	100 0 0
నూలు బాకీక్రింద గుంటూరుజిల్లా సంఘము	336 9 8
నకు పంపినది	
కూర్పు కృష్ణాజిల్లా సంఘమునకు పంచమ	816 0 0
నిధికి పంపినది	
ప్రయాణపు ఖర్చులు	128 9 0
కార్యస్థానములో నిల్వ రొక్కం	8 2 7
పోస్తేజి నిల్వ	4 5 8
శ్రీ॥ నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు	
గారి కద్ద నిల్వ	100 14 11
భో॥ పట్టాభిసేతారామయ్య	
గారి పేర కో ఆపరేటివ్	2,171 15 9
బాంకులో బహుజననిధినిల్వ	
వంతులలో నిల్వ	4,287 8 4
ఖద్దరు బా॥ నిల్వ	89,000 0 0
బా॥ నాగేశ్వరరావుగారి పే॥ ఇండియన్	21,406 8 4
బ్యాంకులో ఖద్దరు బా॥ నిల్వ	1,448 12 0
బా॥ ట్రాడునివారణ	22,850 4 4
బా॥ ట్రాడునివారణ పేర ఇం	
డియన్ బ్యాంకులో బా	1,168 0 8
జి నిధి	1360 0 0
రాష్ట్ర సంఘము బా॥	191 15 9
	62,461 8 5

అ. నాగేశ్వరరావు,

కార్యదర్శి

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యస్థానము - తెలవాడ.

అమన్ కో ఆయిల్ ఎంజినులు
ముద్దమునకు పూర్వ ముండిన

BEST & Co. Ltd.
Post Box 63, Madras.

ఏలూరు తాలూకా జాతీయోపసంఘము

1923 వ సం॥ జనవరిలగాయతు మార్చి

ఆఖరువరకు పరిశ్రమశాఖలెక్కల నివేదికము

జమలు	
జనవరిమాసారంభమందు చి॥ నిల్వ	53- 7-3
సామాన్యకాఖతుండి	10- 0-0
రాట్నములు అమ్మకంకల్లు	4- 8-0
కడుళ్ళ అమ్మకంకల్లు	0- 8-3
దూది అమ్మకంకల్లు	495-10-6
ఏనుగుల అమ్మకంకల్లు	662- 4-3
నూలు అమ్మకంకల్లు	1125- 5-9
నేతకాతాకు	1487- 0-3
వస్త్రముల అమ్మకంకల్లు	2691- 7-9
రంగుకాతాకు	984- 7-0
ఇతరజమలు	6- 9-0
కత్తిగింజల అమ్మకం	0-10-0
ఇతరన రక్తసంఘములవద్ద గైరాల ఖాతాలకు	
జమలయ్యెత్తము.	867-13-6
	7819-11-6

సామాన్యకాఖతు	50- 0-0
రాట్నములఖాతాకు	0- 3-0
దూదికొనుబడి	689- 0-6
ఏనుగుకొనుబడి	571-14-6
నూలు కొనుబడి	957- 3-3
నేతకాతాకు	1430- 8-0
వస్త్రముల కొనుబడి	2798- 7-6
రంగుకాతాకు	728-13-0
ఇతరఖర్చులు	0- 7-6
ఇతరన రక్తసంఘములవద్ద గైరాల ఖాతాలకు ఖర్చు	
మొత్తము	569- 4-3
మార్చిమాసారంభమందుచి॥ నిల్వ	49- 3-0
	7819-11-6

పే॥ రామా రావు,

కార్యదర్శి.

పాలకొండ స్వరాజ్యభిక్ష

లోగడ ప్రచురించిన కిష్టుగాక దరిమిలను కనూజచేసిన	
స్వరాజ్యభిక్ష తా॥ ఈ పేరుపై కనుకరికార్యములో	
ప్రచురింప (బాధితులు, ఖద్దరుకుడా నుమారు రు 200 లది	
అమ్మినాను.	రు
తాంవాడ సూర్యకారాయణగారు	1
వ్యాకరణం ఆర్థికరామకృత్రిగారు	1
కొలచిన నూర్యకారాయణగారు	1
మహేంద్రాడ వెంకటప్పలూకాయణగారు	1
మహేంద్రాడ వెంకటనరసింహ చాద్యలుగారు	1
కామర్తి చిడమచార్యులుగారు	1
గరిమెళ్ళ నారాయణరావుగారు	1
గరిమెళ్ళ నారాయణరావుగారు పేజువాటికి	
విజయనగరం నుంచివచ్చిన వేళ్ళలకల్లు	1
ఇప్పించినది	
యర్రమిల్లి కృష్ణమూర్తిగారు	1
పూడిచెడ్డి నూర్యకారాయణరావుగారు	3
వెండికట్నం	
సోమయాలు సత్యకారాయణమూర్తిగారు	5
వెండికట్నం	
నిడదవోలు నూర్యకారాయణరావుగారు	2
వెండికట్నం	
చెల్వూరు సత్యకారాయణమూర్తిగారు రాజం	1
వేళ్ళలకల్లు	7
మొత్తము	28
ఖద్దరు అమ్మకం	200

గాంధీదాస్ కాళకూరు కృష్ణమూర్తి

కాంగ్రెసు (ఖద్దరు) ప్రచారకుడు

రాజమహేంద్రవరం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

ఆదాయ వ్యయపట్టి

1-4-1923 లగాయతు 7-5-1923 వరకు:-

ఆదాయము	రు	అ	పై
వెనుకటి చి॥ నిలక	3657	14	8
తిలక్ స్వరాజ్యనిధి (శివలిం)			
సామాన్యఃధి	555	12	0
రాజమహేంద్రవరం జేతయవిద్యాలయము	2000	0	0
నకు ముద్రితాయంత్రము ని॥			
తాలూకా గ్రామములలో జాతీయవిద్య ని॥	250	0	0
సభ్యత్వ చందా	98	4	0
ఇతరగ్రామముల బా॥ 1922 సం॥ కను			
తాలూకా సభ్యత్వ చందా	8	0	0
రాజుపాలెంలో 18-2-23 తేదీని ఖద్దరు			
సమూ ఖరీదుకు అమ్మకం చేసినబాపకు	47	10	9
బట్టల అమ్మకంకల్లు నుండి వచ్చినది			
మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్యగారు అమ్మకం			
ని॥ యిచ్చిన డ్రైరీ అమ్మకంకల్లు వచ్చిన	0	8	0
బా॥ 1 డ్రైరీ సఖం			
సామనేడం అయ్యకరాయయ్యగారు బాకీ	14	12	0
మింజాకులె వనూలు			
ఇతరగ్రామములలో చేరిన సభ్యత్వచందాబాపకు	2	4	0
	6625	1	0

వ్యయము

రు	అ	పై
విద్యకాఖ	26	0 0
కాగితము	2	0 0
ప్రచారము	189	0 0
అయ్య ఖర్చు	6	4 0
దీపములు	1	2 0
కాంగ్రెసు కార్యాలయము శేఖరి	25	0 0
నాకాయ	9	0 0
కాంగ్రెసు కార్యాలయము నాఖరుకు యిల్లు	10	0 0
కాలిపోయినవంతున యిచ్చినది		
పోస్తేజి	2	0 0
రాజమహేంద్రవరం జేతయ విద్యాలయము	2000	0 0
నకు ముద్రితాయంత్రము ని॥		
రాజమహేంద్రవరం తాలూకా గ్రామము	250	0 0
లలో జాతీయవిద్య నిమిత్తం యిచ్చినది		
కోకాధిపతి మా॥ లక్ష్మీవతిగారి కద్ద నిల్వ	4144	11 0
	6625	1 0

భమికిపాటి సత్యనారాయణ,

మామిడి లక్ష్మీవతి,

కార్యదర్శులు, రా॥ తా॥ కాం॥ సంఘము.

క డ ప

ఈ గ్రామములో నడిబిళా రగు జవళి బహుళలో శ్రీకోదండరామస్వామి ఆలయమున కట్టించవలెనని కొందరు భక్తాదులు సమకట్టియున్నారు. కొందరుభక్తాదులు భగవద్భక్త ముగా కొంత ప్రత్యవహాయము సహా చేసియున్నారు. తిలుతల వెంకటసుబ్బయ్యగారు యిందులకు రు 5000/ లు సమర్పించి యున్నారు. ఇంకను రు 10000 లు కావలసి యున్నది. ఈ పుణ్యమును యెవరు అర్పించవలెనని యున్నాలో కానరాక యున్నాడు అట్టి భక్తాదు లున్నయెడల తోడ్పడుదురని ప్రార్థిం చుచున్నాము.

ఈ గ్రామములో శ్రీ కాలసరస్వతి సంఘముని ఒక సంఘమును యేర్పరచియున్నారు. ఈ సమాజమువారు మొన్న 12-5-23 తేదీన హరికృష్ణనాటకమును ప్రదర్శించి జమల సం తోపాటుధని ముంచిరి. తిరిగి యీ నెల 22 తేదీన (రవ్యాంక నాటకమును) ప్రదర్శించి ధూనియున్నారు. ఈ సంఘమును శ్రీపరమేశ్వరుడు రక్షించుగాక!

(మనమూర్తి)

ఆంధ్ర తాంజనము

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

(1) జాతకచక్రము (వండ్లి) యొక్క చక్రముగాని (2) పుట్టిన తేది, జనన కాల ఘడియలుగాని (3) జాతకుని యొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుత పురుషుని, మాత ఉత్తరము వాయుసయముగాని, ఈ మూటితో నేడియో యొక్క నూతన బంధించు డేల, జాతకుని యొక్క రూపము స్వభావము, శరీరాశోగ్రము, భవనంపాద, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంపాదము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము జీవనము మొదలగు 25 సంఖ్యలు దాఖలా కొరకు వ్రాసియుండుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈ వ్రాసిన సంఖ్యలు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జరుగబోవు బ్రతికొర ఫలములు, ఆనగా, మనోదశ, అంతర్దా ఫలములు గల పూరా జాతకము కాస్త్ర సమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రు 5 లు, ఆగను. పూరా జాతకము వ్రాయించు కొనుపారు రు 2 లు, ఆదాపున ముందుగా పంపవలెను. అట్లు ఆకెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి 'దైవజ్ఞము' గోపాలపురం కొత్తపేటపొమ్మ, గోదావరిజిల్లా.

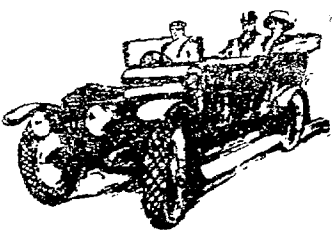
కంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రూపాయలకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సర ఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం॥ వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారిగా 12 నెలల ఫలములు వివరి ముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు ఆగను. దీనికి జన్మనక్షత్రముగాని జన్మనామముగాని మాత్రపంపవలెను.

జాతకమార్పాడము 1, 2, భాగములు మావద్ద ఖరీదుకు సిద్ధ ముగానున్నది. ఇవి పండితపాదులకు అందరకు ఉపయోగించును. దీనిని చదివినయెడల జ్యోతిషశాస్త్రమునకు మక్కువలేకయే జాతకఫలములను నులభముగా గ్రహించవచ్చు. దీనివలె చెండు భాగములు కొనువారికి రు 3-0-0 లు ఒక్కొక్క భాగము రు 2-0-0 లు, కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపవలెను.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

చెండుమాడరన్ మోటార్ పాఠశాల నడుపుటయు, వి. భాగములు ఏయే కనులు చేయునో మున్నగు విషయముల నెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయుడు:—

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADARS.

చాకులు - తాళములు

మం॥ లి॥ కత్తులు.

ఆంధ్రసాహిత్యచేతయివ్వబడినవి. మేలయినవి.

తెలుగు భరణాకాశాలకు వ్రాయుడు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టూరు అండ్ లాక్ శేకర్లు etc.

కొత్తూరు (గోపాళేశ్వరం)

మొదటి అక్షరము: "ఇంత స్త్రీ" కెత్తూరు.

గనెలియ

బి. సి. మిక్ చెరు:— అను మందు సెగరోగమును

గ్రా॥ గ మాన్యును. తెలుగు గుణము కనబడి బాధ తగ్గును గంట, చురుకు, ప్రవించుట ఆగను. గనెలియ బీజములను 2500 చేర్చి తగ్గించిన సెగరోగమును అంతరము లేకుండ మాన్యును. బియ్యములేదు. 16 వ్రామాలు వ్రాతకము 32 మాత్రలు 8 రోజులు వ్రాతకమైన. వెల రు 3-0-0, వి. పి. గా రు 3-8-0. వి. పి. గా వ్రాతకములో భాంబాయి ప్రేడింగు కంపెనీ వారి దాపులో కాడ అమ్ముడును.

ప్రజా వియోగికంపెనీ, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్పుకొనుటకు

వీలయిన సులభ శయిలిన వ్రాయబడినవి.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కా ర్యాలయము,

నెం, 7 తంబు శెట్టిపేట మద్రాసు

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి

తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmace-

utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పుటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిదానముగా

అయుర్వేద ఔషధములను తయారు

చున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయు

ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు

పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో

ధరల పట్టి పంపబడును.

జాంధూ పర్వస్యాటికల్

వర్క్సు

అయుర్వేద ఔషధముల జేయువారు

(388) బొంబాయి నెం 13.

వి ఆంధ్ర ఇండ్స్ట్రీసుల్ ప్రేడింగు కంపెనీ,

కాడ ఏజంట్లు: కాకాడ.

ఆంధ్ర తాంజనం డిపో వారి

సుప్రసిద్ధ ఔషధముల జాబితా.

	రు.అ.
1. జీర్ణరసాయనము మూత్రము ఆజీర్ణమునకు ...	1-4
2. వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1-0
3. జ్వరహరి బృహత్తులకు సీసా 1-కి ...	0-12
4. ఆంధ్ర తాంజనము అన్ని నొప్పులకు ...	0-10
5. మూలశంకు తైలము దబ్బి 1-కి ...	0-12
6. తామర తైలము; తామర, తీటకు ...	0-6
7. తేలు మందు, తేలు కాటుకు సీసా 1-కి ...	0-8
8. కలరా మూత్రము. వాంతి భేదలకు ...	0-6
9. దంతశూలహరి, పండ్లబోటుకు ...	0-8
10. కర్ణశూలహరి, చెవిబోటుకు ...	0-6
11. గజ్జిక తైలము, గజ్జికదలకు దబ్బి 1-కి ...	0-4
12. కుశుల తైలము, శీతపగుళకు ...	0-6
13. పేలకు మందు సీసా 1-కి ...	0-4
14. కుప్పకు తైలము, దబ్బి 1-కి ...	0-4
15. దంతమార్దము, పండ్లబోటుకు ...	0-2
16. నుఖభోగి మూత్రము ...	1-0
17. నుఖభోగి తైలము, పుండ్లకు ...	1-0
18. రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు ...	0-8
19. మోహినీ తైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు ...	0-12
20. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6
21. గ్రహాని మూత్రము దబ్బి 1-కి ...	0-8
22. జ్వాలాని మూత్రము, మలబద్ధము ...	0-8
బంగారు శేఖరపు స్తకము 25 శేఖరము గలది 1-కి రు. 3-0-0 లు	
తెండి శేఖరపు స్తకము 1-కి	రు. 1-0-0 లు
23. వెప్పరు మెంటునూనె ...	1-4
24. చందిని తైలము సీసా 1-కి ...	2-8
25. కుసుమారి మూత్రము, కుసుమారి మూత్రముకు ...	1-0
26. కేకకు వ్రాతకము సీసా 1-కి ...	1-0
27. కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు ...	1-0
28. కఫహరి చూర్ణము, దగ్గు, ఉబ్బసములకు...దబ్బి 1-కి	0-8
29. కుందరి తైలము, ముఖకాంతి ...	0-8
30. శిరో వేదన మూత్రము. శిరనొప్పకు ...	0-8
31. శీత్రాంజనము, కంటానొప్పలకు ...	0-4
32. జంతు వాతహరి, ఎముకలకు ...	1-0
33. ఉబ్బసమునకు మందు ...	2-0
34. వాయువుబోటుకు మందు ...	1-0
35. విరోచనములకు మూత్రము దబ్బి 1-కి	0-8
36. కస్తూరి మూత్రము పెద్దది మంచిది	50-కి 0-10
37. నామకర్పూరము ... సీసా 1-కి	0-6
38. శేషాళ శేఖర కస్తూరి మంచిది ... రు. 1-కి	40-0
39. కుంకుమపువ్వు ...	3-8
40. పచ్చకర్పూరం 1-వ రకం ...	3-8
41. పచ్చకర్పూరం 2-వ రకం ...	1-0
42. జున్ను లేక అది పచ్చికానా ...	3-8

దంత మార్దము

వెల దబ్బి 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్జీ ప్రత్యేకం.

ఈ ధంత మార్దముతో పండ్లబోటులను చిగుళ్లనుండి రక్తము

విస్రవించును. నోట దుర్బంధములేక యుండును.

ఆంధ్ర తాంజనం డిపో బొంబాయి-మద్రాసు.